

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14 "
Pe o lună . 2-40 "

Nr. de Duminică
pe un an . 5 Cor.
Pentru România și
America . . 10 Cor.

Nr. de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRATIA
Deak Ferenc-utca 23.
INSERTIUNILE
se primesc la adm. in-
trație.
Mărunte publice și Loc de-
schis costă fiecare ștr 20 fr.
Manuscrise nu se in-
polază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Aducem la cunoștință abonaților noștri că la cererea mai multora am prelungit termenul de încasare prin rambursă până la 10 Octombrie a. c. Rugăm deci pe rastașterii să binevoiască a achita până la acest termen datorile lor.

Adm. ziarului »Tribuna».

Drumul spre Pesta.

În formă nu avem nimic de zis contra mergerei la Pesta. În particular, sau în grupuri, ca societăți, sânt liberi și Românii să vadă capitala țării și instituțiile ei publice. Dunărea albastră, care strătaie orașul cu zgomotul ei, urașele interpretării industriale și așezămintele cele multe de cultură, dar mai ales minunata clădire a parlamentului, unde se croiesc legile împotriva noastră, merită toate să fie văzute. Este o distracție inofensivă aceasta și își are și ea învățămintele ei. Și este un drept natural acesta, căci îi se dă astfel fiecărui cetățean, până și opincarului român, prilejul de a vedea cu ochii proprii unde se duce banul public, unde se duc dările multe plătite pentru stat. Stând așa în fața unei statui a cutărui bărbat de stat, sau admirând Muzeul cu bogățiile de artă, fiecare Român din această țară este în situația de a se simți mândru, că iată și el a contribuit la toate aceste pozoabe publice, ridicate din banii țării. Căci da, capitala este a tuturor cetățenilor deopotrivă. Oricât de izraelit ar fi caracterul

Budapestei, frumusețea ei de oraș european se datorește contribuțiilor tuturor popoarelor din Ungaria și prin urmare nimeni nu trebuie să se simtă străin întrânsa.

În fond însă lucrurile se schimbă.

Mărturisim că până astăzi Capitala țării nu a câștigat nici un titlu la simpatia noastră deosebită. În toată viața publică a acestui oraș, caracterul poliglot al acestei țări nu iasă de loc la iveală. Cu toate că orice Capitală trebuie să fie oglinda reală a stărilor din lăuntru, Budapesta nu are de loc aerul de a fi și a noastră. Cu furia maghiarizării, deslănțuită mai întâi împotriva Nemților și pe urmă a Slovacilor din cele două părți ale orașului, Capitala aceasta a ajuns un simbol al procesului de desnaționalizare în Ungaria. Cu caracterul șovinist și pur unguresc al societății, al administrației, al presei și al parlamentului; cu rara sa intoleranță față de alte limbi și alte neamuri, Budapesta ni-se desemnează ca un monstru respingător, ca un oraș rece și fără nici un punct de atingere sufletească cu noi. Este cu neputință, ca, decâteori pomemim acest nume, să nu ne amintim de el, ca de reședința tuturor patimilor, ca de izvorul tuturor dușmăniilor, ca de calvarul pe care s'au ridicat atâtea cruce de suferințe pentru neamul nostru. Și nu resentimentul față de civilizația acestui oraș ne ține departe de dânsul și ne face să ne iubim în schimb mult mai călduros văile noastre de-alungul rîurilor și munții noștri umbroși, cu toată primitivitatea lor atât de

scutitoare de păcate. Ne respinge convingerea, că toată soarta noastră amară, toată starea noastră de desnădejde, s'a plămădit în acest centru al țării, în aceasta inimă necredincioasă, unde se alimentează pururea ura și dorul de prigonire împotriva noastră.

Așa fiind, ne surprinde, ca din senin, hotărârea recentă, luată de învățătorii asociați dintr'un cerc al Aradului, de-a-și ține la anul adunarea genarală la Budapesta. Ne surprinde cu atât mai mult, cu cât în raportul cetit în ziare despre această stupefiantă hotărâre, se zice că societatea învățătorilor în chestiune este »cea mai înaintată reuniune învățătorescă dela noi, demnă de sprijinul și protecțiunea poporului român...» Am avea, așa dar, de a face cu chintesența învățătorimei noastre.

Ce a putut determina pe acești părinți ai tinerei noastre generații dela țară, să simtă râvna de a se aduna pe viitor în Budapesta, e greu de stabilit cu logica noastră modestă. Fost-au la mijloc înalte principii și interese pedagogice; ajuns-a provincia prea îngustă ca teren de activitate pentru dânsii; li-se pare oare prea mărunță catedra scrijelată din sășorul lor și li-s'a făcut dor de perspective mai mari? Sau cred ei că a sosit momentul ca Românul să se simtă bine în capitala țării sale și că focul patriotic nu poate fi potolit nicăiri mai bine ca pe malurile încântătoare ale Dunării?

Căci din două una: o asemenea adu-

FOIȚA ZIARULUI »TRIBUNA».

În eră împăcării.

— Fine. —

Scena III.

(Scena se petrece în salonul unui subțire diplomat și politician român. Politicianul a isprăvit de cetit scrisorile sosite cu poșta de astăzi. Le citește aici și nu în biroul său, din înalte considerațiuni. E satisfăcut și așteaptă acum nerăbdător pe domnul Pășculeț, un mărunchel, care pînă mai dăunăzi își vedea de afacerile sale, absorbit cu totul de regularea multelor sale cîștiguri. De cînd cu împăcarea s'a trezit și în dumnealui, talentul diplomatic care dormita numai, dar cu care s'a născut. Ai fi zis acestui talent politic că-i un ochiu de miș, care stă închis zile întregi, pînă cînd odată se deschide bine, și atunci e un ochiu cu totul particular: ochiu de mișă. La ușe s'aude un ciocănit fin, discret, și dl Pășculeț intră îndată.)

Pășculeț: Bună dimineașă dragă prietene. Ce mai faci? (Văzând multele scrisori) A! Porți deja o corespondență așa de mare dle Mariu?

Mariu: Pst! Incet numai și cu tact. A sosit scrisoarea așteptată.

Pășculeț: (stupefiat) Da?

Mariu: (lîndu-o de pe masă) Iat o.

Pășculeț: Îți spun drept. N'aș fi crezut să primești răspuns așa de'ngrabă. Se vede că ai trecut mare.

Mariu: (mândru) Ce crezi tu? Cu mine nu se glumește. Eu am fost luat totdeauna în serios de societate. M'am știut impune dela început.

Pășculeț: Ei ce zice Bine?

Mariu: Mai încape vorba. Ți-am spus dela început. Tot vorba mea: să facem întâi un mare ziar. Acesta e începutul organizării. Ei bine, părerea mea a fost primită și de forurile competente. O și documentasem strașnic. Nu mai încăpea discuție.

Pășculeț: Așa dar de toamnă, ziarul.

Mariu: De toamnă, ori la primăvară. Vezi prietene, treaba asta nu se ține numai de noi. Noi avem numai sămînța de sămînță, cum s'ar zice. Ogorul în care să sămînăm ni-l dă guvernul. Acum e întrebare cînd va avea guvernul un ogor liber? Eu dealfel le am scris celor cometenți, să stăruiască pe lângă guvern, ca să-l primim cât mai în grabă. E în interesul împăcării, în interesul țării, și chiar și a Român ei și penisulei balcanice, cum a zis'o Tisza.

Pășculeț: Crezi că e necesar numai decît ziarul? E convingerea ta cea mai adîncă?

Mariu: N'am dubitat o clipă s'o spun și altor interesați în cauză, și deci țio spun și ție înc'oată (cu vervă oratorică). Ziarul în ziua de azi e sabie de luptă, a trecut vremea ciomagului, a lîblăciilor strămoșești. Chiar pușca și tunul se demodează.

Astăzi popoarele se cuceresc prin condei. El e glas de trimbiță, el e tobă, el e tun. Acum noi adevărații Români, noi moderații cari vedem tot mai bine că vechiul program național n'a avut nici odată și nu va avea nici în viitor sorți de izbîndă, trebuie să lățim, să înțigem chiar convingerea asta în sufletul mulțimii.

Dar' cum? Prin gazetă. Dar gazetele de azi sculpă foc și pară în obrazul nostru, nici nu te

poți apropia de ele, afară de una. Ci și aceasta una e deochiată mai de mult în ochii Românilor, ș'au deochiat o chiar corfeii noștri pacificatori de azi. Deci eu n'am aprobat și nu vo.u aproba nici în viitor ca să ne vestim idelle, convingerile, teoriile noue politice, prin foala aceea. Nu putem nici prin Severinul bunăoară.

Foala asta e neînsemnată și pe de asupra poartă în spinarea sa pe Burdea, de care se îngrozește toată opinia publică românească. Deși n'ar avea de ce. Din Burdea are să iese cu timpul un mare bărbat de stat. Aveți să vedeți pe urmă. Dar, ce-i drept, puțină ciselare îi mai trebuie. Să trecem peste paranteze. Ne trebuie un ziar nou, un ziar mare, un ziar virgin, înțelegi tu? Zi de zi în coloanele lui marii meșteri ai scrisurii politice la noi, prietenii Brote și Slavici vor vesti noua evanghelie. Vor vesti-o cu convingere mare, cum tot cu astfel de convingere au vestit direcția lor politică de pînă mai alaltăieri: naționalismul cel mai înfocat. Ori cine mi-ar zice că nu vor putea, le spun în față că mințesc. Eu îi cunosc de mult pe dlor și știu că au darul. Acum ce crezi tu că așteaptă cei mai mulți din marele public românesc? Așteaptă să vadă ziarul, așteaptă să vadă documentat noul crez politic, și vei vedea cum se vor rupe și unul și altul din întunerec și vor intra în șirurile noastre. Acum nu cutează. N'au un razim, n'au sprijin. Cîteva nume ar fi ele, nu-i vorba, destul îndemn, ca să cuteze a face odată pasul hotărîtor. Dar ce să-ți mai spun? Slăbiciuni omeștești, ori chestii de ambiție. Oh să-ți spun: cunosc bărbați cu vază cari numai de aceea nu intră în șirurile noastre, pentru că n'au fost ei inițiatorii împăcării.

nare de învățători români la Budapesta, prin noutatea faptului în sine, poate avea sau un scop pur didactic, sau un altul social-politic. Iar cum scopul didactic nu-l putem întrezări, căci nu ne vine a crede că, la Budapesta fiind, învățătorii noștri ar avea inspirațiuni mai fericite ca la Nădlac, de pildă și nici nu ni-se pare posibil, ca o petrecere de câteva zile în acel oraș ar putea exercita o influență covârșitoare asupra caracterului românesc al culturai bunilor noștri învățători.

În schimb însă sântem convinși, că, aranjată de cătră o corporațiune, adunarea aceasta, cu zgomotul și primiriile convenite, și-ar putea avea rolul ei de epizod social și politic, la care noi Români nu aspirăm!

Explicațiile multe sânt de prisos, căci la mijloc este o chestiune prea limpede. Plângem nătângia unui ziar dela noi, care s'a grăbit să salute intenția învățătorilor. Pentru ori cine e în stare să cântărească greutatea unui fapt social, trebuie să fie clar, că prezența învățătorilor români la Budapesta, în împrejurările de astăzi, înseamnă direct un drum la Canossa. La Budapesta ei desigur nu vor duce lumină mai multă decât este acolo, nici de-acolo nu au de unde aduce lumină pentru Români, căci cultura noastră aiurea și cu alte elemente se plămădește. În schimb ei vor produce impresia unor umili pelerini, cari vin să se închine la groapa idealurilor noastre pierdute...

Greșeli de aceste însă n'ar trebui să se facă. Și sântem siguri, că înainte de ale face, dascălii poporului vor mai sta la matură chibzuință. Căci odată ce ei se învață să bată căile aceste spre centru, îndată ce ademenitoarele jînițe ale statului și spiritul public din capitală se leagă mai strâns de interesele învățătorilor, se produce o schimbare radicală în spiritul și convingerile lor și ne apropiem pe nesimțite de acea prăpastie, în care ne cheamă mereu de-un timp încoace sirena păcii și monstrul tradării.

Acum ziarul se va tipări, se va împărți în zeci de mil de exemplare, oamenii vor ceti, se vor socoti, vor cumpăni bine lucrurile și vor vedea că noi avem dreptate.

Păsculeț: Pardon puțin: până acum de ce n'a reușit nici o foaie guvernamentală scrisă românește, să-și câștige abonenții?

Mariu: Au fost scrise prost. Dar acum vom avea alți bărbați s'o scrie. Fala condeiului românesc. Acum să vezi, avem să facem un lucru strașnic și în mai puțin de un an majoritatea publicului cetitor va fi de principiiile noastre.

Păsculeț (cu precauțiune): Ce crezi dragă prietene cam ce subvenție ni-se va acorda?

Mariu: Curat nu țî pot spune. Că va fi de ajuns cred cu toată țaria.

Păsculeț (cu teamă): Și, s'a hotărît, tu rămâi în redacție.

Mariu (arătându-i hârtia): Nici nu se putea altfel. Voi da trel primi la fiecare săptămână. Atâta tot; Incolo liber.

Păsculeț (tot mai timid): Și iubite prietene, ai pomenit ceva și de mine? Ști, cum am fost vorbit amândoi: pentru știri mărunte, pentru câștigare de reclame, eventual la corectură.

Mariu: N'am amintit iubite, dar te angajez pe

România și situația în Balcani. În numărul dela 4 Septembrie, ziarul parizian «Le Matin» publică în pagina întâi un articol lung, în care face o expunere a raporturilor încordate dintre Turcia și Grecia, găsind situația foarte îngrijitoare.

Această situație e complicată de mișcarea nerăbdătoare și războinică a Bulgariei, care, mai ales acum, n'ar ezita să deschidă ostilitățile contra Turciei, dacă n'ar fi oprită de sfaturile pacifice ale puterilor și încă o împrejurare.

Această împrejurare o reprezintă România. Noul factor care intră în joc în Balcani e atitudinea României.

«Le Matin» rezumă versiunile din ultimul timp cari explică atitudinea aceasta a României.

«Hakki-paşa, marele vizir turc, acum în Franța, a trecut prin București, unde a văzut pe regele și pe membri guvernului român. S'a interpretat această vizită ca un acord tacit între România și Turcia și anume că în cazul vre-unui atac al Bulgariei împotriva acestei din urmă puteri, România ar mobiliza trupele sale la frontiera bulgară».

«Le Matin» e informat că atitudinea României neliniștește guvernul din Sofia și exprimă speranța că îl va neliniști în deajuns, ca să se opule dorinței poporului, care vrea războiul.

Cancelariatele sânt și ele neliniștite de viitorul imediat al peninsulei balcanice. Situație grea, cu atât mai grea cu cât cheia ei nu e nici la Atena, nici la Constantinopole, ci mai de grabă la Sofia și la București, afirmă «Le Matin».

Politica »Telegrafului«. Cu aerul de duloșie resemnată a omului veșnic nedreptățit de soartă, «Telegraful» scrie azi la loc de frunte un articol sentimental de mărturisire, din care reținem două pasaje caracteristice:

Am pledat și pledăm — ne spune »Telegraful« — pentru o politică de înțelegere făcută, nu de speculanți, ci de cei îndreptățiți să o facă, de reprezentanții poporului nostru, și ne-am gândit totdeauna și ne gândim și acum la o înțelegere făcută fără jertfirea intereselor poporului, fără capitulare și umilire, la o înțelegere, la care să nu fie, nici învinși, și nici învingători. Și cu cât se face mai curând o astfel de înțelegere, cu atât mai

barba mea. Cred să-ți asigur minimum patru sute de coroane lunar. Ci nu la corectură. Acolo avem. Vei lucra la mica publicitate. Pe urmă vom vedea. Ne-om împărți rolurile cât mai potrivit. Acum te rog să mă lași. Trebuia să răspund numai decât la două scrisori. Te salut. (S'așează la scris).

Păsculeț: Spor bun. Dar vezi nu oare cumva să mă uiți din combinație. (Ese. Cortina)

A.

Cuvinte de John Ruskin.

Artele frumoase nu se învață prin schimbarea de locuri, ci tocmai năzuindu-ne să rămânem la vatra noastră și căuțând să ni-o facem mai atrăgătoare. Artele nu se învață nici prin concurență cu străinii, ci mai ales prefăcând în opere ceea ce este mai bun în noi înșine, ceea-ce este mai drept și mai cinstit. De alifel oamenii ar trebui să se păzească a crea o operă de artă numai din vanitate, sau de dragul câștigului bănesc, căci totul trebuie să pornească din iubire, — din

bine, și pentru noi, și pentru Maghiari. Aceasta e credința noastră, acesta e punctul nostru principiar de vedere în politica românească, pe care am stat în trecut și vom sta și în viitor. Iar cele cuprinse în articolele subscrise de autorii lor și publicate în coloanele ziarului nostru, cum au fost articolele dnului Eugen Brote și ale dlui Dr. E. Babeș, nu formează decât păreriile lor individuale, cu cari, dupăcum s'a spus aceasta mai de multe ori în ziarul nostru, noi nu ne-am identificat și nu ne identificăm.

Într'un pasaj anterior însă pretinsul depozitar al politicii lui Șaguna, ne spune următoarele:

Cine vrea să știe, cum am fost bajocoriți, insultați, amenințați și din partea vechilor »Tribuniști«, pentru faptul, că aveam curajul convingerilor noastre și curajul de-a ni-le spune pe față, și pentru că împlineam sfatul marelui nostru Șaguna, — a cărui prudență politică astăzi nu o mai trage nimeni la Indoială, — citească »Tribuna« din zilele acelea de grea încercare pentru noi și va fi pe deplin luminat.

Și ce se întâmplă? Astăzi, tocmai aceia, cari purtau atunci cea mai înverșunată luptă politică în contra noastră, luptă de nimicire totală, căci înscenaseră un desăvârșit balcot în contra ziarului nostru, — căpeteniile vechilor »Tribuniști«, d-nii Brote și Stăvil, — vin și ne cer ospitalitatea pentru a putea declara prin coloanele ziarului nostru, că s'au convins, că în politica românească direcția următoare cu consecvență rară din partea ziarului nostru e cea bună și folositoare pentru poporul nostru: politica de înțelegere!

E aceasta o satisfacție din cele mai frumoase pentru ziarul nostru, care nimic nu confirmă mai bine corectitatea politică a unei gazete, decât capitularea contrariilor celor mai infocați în fața ei și recunoașterea, că greșită a fost, nu țînuta noastră, ci țînuta lor din trecut față de noi.

Sântem pe deplin edificați: »Telegraful« nu s'a »identificat« și nu se »identifică« nici cu d. Babeș, nici cu d. Brote, deși d-nul Brote se bucură de ospitalitatea coloanelor »Telegrafului« numai fiindcă, d-sa s'a convins de corectitudinea politicii »Telegrafului«, deci fiindcă se »identifică« cu această politică providențială. Cu toate aceste însă d. Brote e un speculant, de oarece d-sa nu poate fi considerat de reprezentant al poporului nostru, cu atât mai vartos nu, cu cât »Telegraful« care »pledează« pentru o politică de înțelegere făcută de reprezentanții poporului nostru, nu se »identifică« cu păreriile d-sale.

lubire pentru arta și pentru deaproapele, sau din vre o altă iubire superioară, izvorâtă din această simplă și curată iubire.

Adevărata critică nu trebuie niciodată să se mărginească la simpla aplicare de reguli. Ea poate fi justă numai în cazul când se știe identica cu simțirea autorului și cu toate nenumăratele îndemnuri ce natura a pus înrânsul.

Este o încercare zădărnice a te certa cineva pentru frumsețe, căci acela a socotit cumva, că o argumentație matematică sau un obiect exclusiv istoric aparțin deopotrivă noțiunii de frumsețe.

Pentru a te pătrunde de valoarea frumosului, nu ai decât să urmărești, cu toată seriozitatea și cu toată dragostea, propriile tale impresii. Pe calea aceasta înveți a deosebi vremile sarbade și temperamentele false de ceiace e merit să aibă valoare eternă.

Originalitatea în impresie nu depinde în poezie de cuvintele nouă și de formele inventate de cu-

Fabrică de parchete,

Cluj—Kolozsvár.

Fabrichează orice parchete din sterjar și carpen pe fond de asfalt.

Lucrări de cherestrea în orice mărime, în lemn de stejar, carpen și brad.

Primește prelucrarea completă a dușumelelor.

Se mai îndoiește cineva de sinceritatea mărturisirilor »Telegrafului«?

«Germanii trădători de patrie». Consiliul comunal din Biserica-albă, eraș cu majoritate covârșitoare germană, la propunerea consilierului comunal Karl Steiner a dus hotărârea ca pe viitor pecețile orașului să aibă pe lângă inscripție maghiară și inscripție germană, adică să se întrocă pe viitor peceții în două limbi.

Și pentru atât lucru, îngăduit de lege, șovinii îi și numesc «trădători de patrie»...

Tălna și... dl Babeș. Trebuie să ne împăcăm cu gândul că nimic nu se poate întâmpla în țara aceasta fără ca dl Babeș, dl Dr. Emil Babeș, să-și spună și el cuvântul. Și-l spune și în chestia măcelului dela Tălna, într-o scrisoare adresată ziarului »Pester Lloyd«.

Ziarul german drept introducere la scrisoare spune că »Incidentele regretabile ce s'au întâmplat în vremile din urmă în câteva comune din comitatul Alba-inferioară sînt tratate de presa românească ultraistă — în rîndul întii de »Tribuna« din Arad — în mod tendențios și pătimăș». Apoi constată »tonul obiectiv« al organului dela Sibiu și-i dă pe urmă dlui Babeș cuvîntul, ca să facă »geneza« cazului.

Dl Babeș, »unul dintre conducătorii Romînilor moderați«, își exprimă părerea că goana aceasta împotriva Romînilor e pusă la cale de o cunoscută fracțiune a ungarilor ardeleni și »e îndreptată împotriva guvernului și a Romînilor aparținători partidului guvernamental, pentru a înăbuși mișcarea de împăcare și a-i discredită pe Romîni... moderați».

Contele Khuen ar trebui într'adevăr să dea ordin jandarmilor săi să nu mai împuște oameni nevinovați, căci omorurile aceste compromit »acțiunea« dlui Babeș...

Numai într'atîta îl privește pe dl Babeș cazul dela Tălna... Dacă n'ar fi acțiunea aia de »împăcare«, dl Babeș n'ar mai zice nimic...

Morții îl compromit pe dl Babeș... dar articole ca cel de sus îl dau gata...

O nouă morală.

* * Se schimbă vremile, sau lumea se schimbă, în ori-ce caz nu mai e vechea orânduială a vieții la noi.

Iachipuiți-vă, în pașnicul Sibiu, sub arcadele dela Împăratul Romanilor, o ceată de tineri n'au lăsat pe părintele Mangra să-și soarbă în tihnă cafeaua de după masă.

rînd, nici în pictură de găsirea și întrebuintarea unor culori noi. Un om cu talent original va fi partizanul unui stil convențional și în acest stil al zilei va lucra și va fi mare și tot ce va crea astfel, va avea caracterul actualității.

Nu există decât un singur stil adevărat: de a ști să reproducă, pe temelul unor cunoștințe absolute, caracterul fiecărei ființe, fie om, animal, sau floare. Orice schimbare, schimonosire, sau minciună săvârșită cu privire la caracterul lor, înseamnă moartea ori-cărei frumuseți, ori-cărui adevăr și ori-cărei măreții.

Natural se cheamă ceea ce se observă mai ușor și mai adese-ori.

Pătrundeți-vă de marele adevăr, că ceea ce nu se poate în realitate, este tot atât de ridicol și în închipuire.

Nu este vre-o crimă sau vre-o slăbiciune în simțul unei națiuni, ca să nu se reoglindeze de a binele, fie în arta lui cea proastă, fie în lipsa de artă. Și nu este virtute națională, mare sau mărunță, care să nu-și aibă expresia limpede în toate creațiunile de artă ale unui popor, pe cari împrejurările externe le dau la iveală.

Orice putere de rezistență a unei lucrări de artă depinde de adevărul desăvârșit ce l'întrupează și de scopul superior ce l'urmărește. Fie o lucrare oricât de surprinzătoare și producă

Ba mai mult, nu numai de această plăcere a fost privat politicianul neofit, ci în loc de desert a fost nevoit să înghită o seamă de insulte, grele de suportat și de stăcuri cât de puțin delicate. În termeni rapidici tinerii universitari au caracterizat activitatea mai nouă a amicului lui Tisza și a fost nevoie să interviev personalul localului și poliția, ca cel puțin revereanda și camilafca vicarului Mangra să fie scăpate de inconveniențele unor radicale reparații...

Aceasta s'a întâmplat acum o săptămână în pașnicul Sibiu, unde atmosfera de ordine și calm a bunilor noștri sași, părea că domolise până la nesimțire cele mai multe suflete românești.

Aici a trebuit să pățească din nou vicarul Orăzii. Mai alaltăieri la Arad a avut o aventură la fel, acum la Sibiu... Stai și te gîndești și trebuie să zici, că încep să se schimbe vremurile...

Doamne sfinte până dăunăzi cât se suporta de comod la noi o crimă politică! Cât de ușoară era viața, cât de lipsită de griji pentru trădătorul nostru. Un om care se vindea și prin vînzarea lui săpa groapa neamului, care l-a scos la suprafață, care purta pe conștiință cel mai greu dintre păcate, un astfel de om se strecura o viață întreagă prin rîndurile noastre întreg, sănătos, rumen, obraznic și cu fruntea ridicată.

Zeci de mii îl blăstămau zilnic, numele lui ajungea un simbol al desfrîului și al ră-tăcirii, gazetele îi pecetluiau fruntea cu stigmatul rușinei și acest păcătos, ducea frumusețea înainte, până murea de sătul. Prin nici un semn nu se manifesta disprețul public, nu se găsea nimeni care să-i arunce în obraz infamia. Dimpotrivă i se presăra drumul cu florile umilinței, era luat de braț, așezat în fruntea mesii, purtat pe la icoane, omenit la vîldica și încărcat de plocioane. Era, cum ai zice, mai mare dragul să fi porc de câine la noi. Ferit de asperitățile vieții, cu capul gol și cu buzu-

orice efect, ea rămâne totuși fără valoare și în deplină decadentă, dacă a pierdut din vedere cele două ținte principale: a exprima un adevăr și a aduce ceva util. Niciodată arta n'ar trebui să existe numai pentru ea însăși. Cu drept cuvînt ea se simte bine numai unde mijlocul cunoștințe și unde servește drept podoabă pentru înălțarea vieții.

Gustul nu este numai o parte, sau un semn al moralității, căci este moralitatea însăși. Întîia și cea mai însemnată chestiune, prin care orice ființă pămîntească poate fi cunoscută, este chestiunea: ce-ți place? Spuneml ce-ți place, ca să-ți spun cine ești!

Toate bunele însușiri ale limbii sînt esențialmente morale: preciziunea, când scriitorul e drept și iubitor de adevăr; limpezimea, când scriitorul e condus de bunăvoință și de dorința de a fi înțeles; stăruința când ține să fie serios; dragă-lășia, când are simțul ritmului și al ordinii.

Întrebunțez cuvîntul religie, de câte ori simt trebuința de a-mi arăta toată iubirea și cucernicia mea omenească față de ființa celei mai înalte expresii a spiritului.

Tot ce facem în artă și tot ce vom crea depinde de cele două instincte artistice stăpînitoare, anume de ordinea și de bunătațea acelei mari puteri de imaginație, pe care ne-o dă moștenirea tre-

narele pline, puteai pași tot mai jos pe treptele necinstei, fără ca societatea să te facă să simți contravaloarea acestor plăceri câștigate prin păcat. Și în această vreme, când crima era răsplătită cu plecăciune, cu toasturi și cu vin vechiu, când trădătorul se tolănea pe pernele faetonului, care i plimba scârboasa trufie de parvenit, omul cinsuit sta cu coatele răzimate pe masa de scris, cu fruntea în palme, chinuit de gîndurile unui trai nevoies, cu sufletul amărit și cu chiria neplătită, pătrunzîndu-se tot mai mult de convingerea, că în astfel de vremuri, la un astfel de neam omenia e un martiriu...

Și baremi de-ai fi simțit câte-odată, că în inima unui asemenea vîndut mai există măcar urme din cari ai putea desluși rostul lui de odinioară. Este câte unul, pe care păcatului l-a săltat sus și, din lihnit ce era, l-a înțolit din prisos cu toate bună-lă-șile. Ei bine, acest om a uitat toate și din mititel a devenit mîndru și bățos. Odinioară i se ineca vorba în gât și behăia de modest ce era, mai tîrziu se făcea grozav și te lua strașnic de sus. Avînd la spate puterea statului care-l ocrotea, trădătorul nostru sîida în dreapta și stînga, săvârșea acte de o impertinență tulburătoare și devenia insuportabil prin accesele lui de grandomanie.

— »Să te ferească Dumnezeu, să ai a face azi cu Șeghescu, — îmi spunea dăunazi un fost profesor la un seminar. Mai acum câțiva ani, când îl vedeam la Jägerhorn, cu redingota roasă în coate, cum mă zărea își trăgea capul între umeri, își lărgea obrazul într'un zîmbet umil și îndatoritor de nespus și mă saluta cu un adînc compliment... Mă întreba de sănătate și nu-i mai tăcea gura... Azi când deschide ușa și intră în clasă e grav, mișcă din cap cu răceală și e strașnic în poza lui de comisar ministerial... Să-l vezi cum tușește și cum stă de serios... Nu-ți spune două cuvinte și să nu crezi că mai vorbește alt-

cutului, cunoașterea actualității și pregătirea viitorului.

Mal bine o muncă mai aspră, prin care redai o istorie, sau povestești un fapt întîmplat, decât o muncă mai luxoasă, dar fără conținut.

Oamenii adevărați sînt sorii pămîntului, în măsură chiar mai mare decât soarele cel adevărat. Căldura și focul inimii lui constituie singura lumină, vrednică să fie măsurată și prețuită. Unde este omul, stăpînește căldura tropicală. Unde lipsește, este gheață de vecl.

O fată, care își pierde iubirea, e în stare să cînte, dar zgîrcitul nu va cînta niciodată comora pierdută.

Ar trebui ca pe țaranul nostru să-l exercităm în cunoașterea cărților, în loc de a-l scoate cu arma pe cîmpul de exercițiu. Și ar trebui să ne creăm o armată de cugetători, în locul armatei de astăzi din cazarmă.

A trăi, fără o anumită preocupare intelectuală, este o vină. A fi activ, fără o urmă de artă, este o brutalitate.

Artele, în celace privește învățămintele lor, se deosebesc de științe, prin faptul că ele de obicei nu se întemeiază pe realități mijlocite, ci pe calități, cari trebuie creiate. Artă nu se poate face prin cugetare încordată, nici nu se poate explica

fel: numai ungurește... Când ne-a adunat la conferință a început așa: »uraim».

— Așa fac și alții și cu toate acestea societatea noastră îi tolera, le îndura loviturile de copită, suferea în tăcere tiraniile lor felurite, contribuind prin aceasta la înjghebarrea unei morale elastice, care clădea tot mai puțin pe principiul demnității...

Negreșit, că o seamă de însușiri ale noastre justificau această stare deplorabilă. Temperamentul de oameni potoliți și răbdurii, cumplita mizerii ale vieții, cari ne-au îngenunchiat tot mai mult mândria și reflexele acelei nenorocite umiliațe istorice, care va urmări încă generații cu moștenirea ei tristă, toate explică până la un punct toleranța noastră față de trădători, care e în multe rânduri soră cu lașitatea. Gândiți-vă cum alte neamuri știu să-și pedepsească transfugii.

La Ruși sânt condamnați la moarte, la Bulgari îi prăpădește Landanski, la Japonezi își fac ei înșiși harakiri. La Unguri încă se pedepsește aspru. Cel ce-a răsfoit foile istoriei ungurești știe cât de ucizător era oprobriul public pentru toți trădătorii după patruzeci și opt și că era de ajuns, ca să primească o slujbă pe vremea absolutismului un scriitor de popularitate lui Kuthy Lajos, ca să nu mai existe și să nu-i mai primească mâna nici cel din urmă nemeș cinstit. Nu mai vorbim de draconismul pedepselor pentru crimele politice la Italiani pe vremea luptelor pentru unirea Italiei, când pumnalul carbonarului ajungea până în cutare infundătură a Carpaților, unde trădătorul făcea pe slujbașul austriac. — La noi nu poate fi vorba de astfel de pedepse, cărora se împotrivesc întreaga psihologia poporului nostru iertător și blajin.

Va trebui însă să pedepsim și noi, căci o societate în care nu se simte necesitatea retorsiunii pentru nedreptățile, cari o lovesc, nu poate să trăiască. Pedepsa noastră față de trădători trebuie să urmeze cât mai îngrabă, ca să putem salva fondul etic al frământărilor noastre. De sigur, că noi nu vom propaga suprimarea, nici nu vom re-

prin cuvântări detaliate. Ea este rezultatul instinctiv și absolut necesar al unei forțe, dezvoltată succesiv prin spiritul unor veacuri de arândul, și care primește viața în condițiile sociale, cari se dezvoltă tot atât de încet, ca și calitățile, ce le exprimă. Se cer epoce întregi de istorie și pasiuni de murlade de morți, unite la un loc, pentru a face posibilă existența unei arte adevărate.

Nu poate să existe un semn mai rău pentru operele unui tânăr artist, ca o prea mare îndemnare tehnică. Căci aceasta înseamnă, că dinși sânt mulțumiți de opera lor și că n-au voit să încerce nimic deosebit. Aș preferi să văd lucrările lor mai bine pline de rătăcirii, căci aceasta mi ar da să înțeleg, că au voit mai mult decât au putut.

În artă, în literatură, sau chiar în știință nici odată o operă superioară a minții n'a fost compensată după vrednicia ei deplină.

(Traducere făcută pentru »Tribuna», după ediția germană a lui Karl Hagemann, »Vorte Ruskins», — de G. D.)

comanda hangerul bulgăresc, sau bomba lui Orsini, ca să re pedepsim criminalii politici. Aceasta ar fi un lucru imoral și nepotrivit cu îndrumările civilizației de care avem să ne împărțăm. Dar trebuie să găsim mijloace prin cari societatea să răsplătească păcatul și prin aceasta să statornicească un echilibru normal în suflete. Aceste mijloace nu pot fi decât de ordin moral.

Izolarea noastră de cei cangrenați e singura rețetă potrivită. Să-i scoatem din noi, să-i exilăm din societatea noastră și să-i îndepărtăm cum aruncă marea la mal ruinele netrebnice ale corăbiilor scufundate. Acum vre-o trei ani când cu guvernul lui Fejerváry, v'aduceți aminte cum au știut să-l primească cetățenii din Dobrița pe noul prefect. De ce-am rămânea totdeauna vecini cu slugărnicia și de ce am mai întinde mâna noastră curată unui Burdea, care prin toți pașii lui calcă interesele naționale? Și de ce-am mai sta la masă, de ce-am mai schimba trei vorbe, de ce ne-am mai atinge pălăria, când ne potrivim alături de un vândut?...

Se va zice, că asta duce la o înăsprire a relațiilor dintre oameni. Se înțelege, că duce, dar fără asta noi nu mai avem nici o busolă morală, care să normeze faptele unui popor luptător. Pentru că, bine să ne dăm seama, aici nu e vorba de două grupări cu principii opuse, de două partide cari pornesc din concepții disparente, dar urmăresc aceeași țintă, aici nu se luptă două convingeri cari fac două tabere. Dacă ar fi așa, atunci nu s'ar putea justifica îngăduirea și izolarea propagată de noi. Aici e însă mai simplă și mai jalnică povestea. Aici e numai o tabără încheagată din toate elementele, cari vor să lupte pentru existența și apărarea unui neam, această tabără e deoparte și alături de ea sânt o seamă de aventurieri, fără principii și fără morală, cari urmăresc câpătul la lor. Cu un cuvânt aici e vorba de două soiuri de oameni: oameni cinstiti și oameni necinstiti. În această luptă, noi nu putem avea alte mijloace de retorsiune.

Așa trebuie judecată, — cred eu, — pășirea tinerimei din Arad la vremea ei și a tinerilor din Sibiu dăunăzi. Că s'au ivit tocmai în aceste două centre cele dintâi atitudini de nouă interpretare a îndatoririlor noastre morale, asta se explică prin împrejurarea, că aici e și viața noastră culturală la un nivel mai înaintat și tinerimea crescută sub îndrumările unui spirit național sănătos începe să și poie în practică credințele vieții. Că aceste credințe s'au manifestat de astădată într'un mod violent și pătimaș? Dar ar fi trist de tot când și tinerimea s'ar lăsa povățuită de aceia cuminenie bolnavă, de care ne-am săturat...

Aceste învățăminte le tragem noi din pășaniile părintelui Mangra, care câștigă astfel o aureolă de martir în fața patronilor săi. Domnia Sa, dupăcum vedem din zările ungurești, pare a nu prea lua la inimă aceste învățăminte. Un lucru însă poate învăța, anume, că societatea noastră în evoluția ei nu mai favorizează în aceeași măsură ca în

trecut păcatele politice și că ne apropiem de vremea când oameni cari și-au îngropat omenia, se vor învăța mai puțin comod printre rîndurile noastre.

Scrieri din București.

Semne bune. — Sătenii noștri vor gazete de citit. — Inițiativa unor locuitori dobrogeni. — Exploatarea caselor de închiriat și mai ales a chirișilor la București. — Un caz plin de elocvență. — Din isprăvile evreilor înși ne încetețeniți. — Paznicii Turci pe moșiile românești.

București, 26 August.

Într'o gazetă mică de provincie citesc o știre de mare importanță, care este un semn prevestitor de bine pentru vremile ce au să vie.

Este vorba în acea gazetă despre selea de citit a țaranilor noștri. Pe linia ferată R-Sărat — Focșani, din cauza unor reprezentațiuni și schimbări de trasee care se fac acum, trenurile merg foarte încet mai ales pe porțiunea dintre comunele Sihlele și Gugești. La lucrările pentru repararea liniei sânt întrebuițați sute de săteni, cari la fiecare tren se adresează călătorilor dela ferestre cu rugămintea de a le da câte un ziar. Iar când se întâmplă ca rugămintea să le fie satisfăcută și pe ferestrele vagoanelor să cadă câte un ziar, atunci sătenii se reped ca niște înfomețați după o bucată de pâine să-l ia și să-l citească.

Faptul, în aparență de mică însemnătate, merită să atragă luarea aminte a tuturor.

În dorința de gazete și de știri dela oraș a sătenilor muncitori pe linia ferată R-Sărat-Focșani, este o altă dorință mai adâncă și mai neînfrântă, aceea de luminare asupra rostului vieții noastre a tuturor. Că gazetele din România, în majoritatea lor organe declarate sau clandestine ale partidelor politice, nu sânt tocmai ceea ce ar trebui să fie, mai ales pentru populația neștiutoare a satelor, e fapt recunoscut de toată opinia publică dela noi; — dar năzuința sătenilor către gazete e totuși, îmbucurătoare. Oricum ar fi făcute aceste gazete în ele se găsesc, cu o ușoară nuanță de exagerare, foarte multe adevăruri, pe care și lumea dela țară e bine să le cunoască. Astfel lumina multă și orbitoare la început, în prima ei năvală asupra satelor, va fi pe urmă o adevărată binefacere în întunerecul de păreri greșite și de superstiții.

O altă veste bună, de un caracter deosebit, vine din Dobrogea.

Locuitorii orașului Măcin, situat pe vechiul braț al Dunării, împreună cu locuitorii satelor Jijila, Garvanul și Azaclău din împrejurimi, s'au constituit într'o asociație, care, cu puteri unite, să construiască un dig de vre o 20 kl. lungime, pentru a apăra contra apelor Dunării o mare întindere de pământ de peste 4000 hectare.

Digul acesta odată terminat va fi racordat la extremitățile sale cu șoseaua construită dela Ghecet la Azaclău, al cărei terasament înalt va contribui și el la apărarea terenurilor de cultură.

Dovada de inteligență în priceperea importanței unor asemenea lucrări, pe care au dat-o locuitorii dobrogeni din acele părți le face cinste. Cheltuiala de care va fi nevoie pentru terminarea digului se va scoate spornic din producția noului teren de cultură, furat de supt amenințarea apelor Dunării.

Exploatarea la care se dedau proprietarii de case din București a ajuns de pomână. Dar dacă această exploatare e lipsită de scrupule, apoi ea mai este agravată și de un nou tragic pe care indivizi fără câpătăi li fac din subînchirierea caselor.

Am onoarea a atrage atențiunea on. public asupra noului meu atelier cu instalații electrice, pentru tâmplăria **Edificiilor și mobile** în care primesc orice lucrări din ramul acesta. Scopul de căpetenie mi e să furnizez cele mai bune lucrări, pe lângă prețuri ieftine și serviciu culant.

Depozit permanent de mobile gata.

Cu stimă:

SZÉLES SÁNDOR, tâmplar artistic.

Oradea-Mare, Hármas-utca 5-7. Telefon intra și extra urban 992.

Există în Capitala României un sol de oameni fără vre-o meserie declarată ori vre-un avut personal, cari, totuși, trăiesc bine și înfruntă cu privire și chiar cu vorba pe atâția oameni cinști cari s'îstigă din greu pâinea. Acești indivizi fără meserie se ocupă cu exploatarea caselor de închiriat: ei angajază clădirile cele mai bune și mai căutate de chiriași direct de la proprietari și apoi le subînchiriază, în parte sau în total, celor cari au nevoie de case. E lesne de înțeles că subînchirierea se face cu o mare diferență de preț ce rămâne în punga modernilor negustori fără marfă.

Zilele acestea primăria a evacuat, în vederea dărâmării, o clădire din fundătura Faurari, prin cartierul Dudaștilor, care amenința dintr-o zi înălțarea peste chiriașii din ea. Știți ce s'a descoperit cu acest prilej? Clădirea, sau mai bine zis dărâpănătura, era închiriată direct de la Creditul funciar urban de un anume Moscovici și subînchiriată apoi la diferiți oameni nevoiași.

Din această afacere negustorească cu câștig sigur și fără primejdie, — de multe ori, însă, e avantaj — de faliment, Moscovici câștiga 1200 lei pe an, diferența dintre chiria cu care era luată și cea cu care era dată clădirea — dărâpănătură.

Și să mai protesteze nelpământeniții români că n'au ce face în România și că li-se închid drumurile la diferitele izvoare de existență?

Și totuși drumul lui Moscovici, va recunoaște oricine că trebuie închis...

Fiindcă veni vorba de isprava lui Moscovici vom mai povesti și altele, tot opera fraților săi de sânge.

În com. Dârvari din jud. Mehedinți este proprietar de moșie un evreu încetățenit anume Elias. Acesta nu întrebunțează în serviciul său de conducere a moșiei decât evrei, iar pentru pază se folosește de turci.

Ce fac turcii paznici înțărăsc mai maril dela moșie, cvreii; — iar toate ticăloșile acestora sânt aslurate de pașa bașibuzurilor cu fesuri.

Acelaș sistem de a-și păzi moșia îl are un alt evreu, tot încetățenit, anume Sabelas din acelaș județ.

Am remarcat faptul pentru a putza face constatarea că și printre proprietarii români se găsesc la noi mulți cari își apără avutul și moștile cu paznicii turci.

Este înădăcinată în mentalitatea acestor proprietari convingerea că turcul e credincios și că pe el te poți bizui mai curând și mai bine decât pe din greu muncitorul român.

O mentalitate care va trebui să evalueze cât mai curând spre binele și cinstea țării și a fiilor ei aleși.

Sărbătorirea lui Vlaicu.

Cum a ajuns Vlaicu la București? — Meeting de aviațiune în onoarea lui. — Incurajarea aviatorilor români.

Vlaicu este aslăzi un nume cunoscut departe peste hotarele României, unde a găsit adăpost. El este azi o mândrie a neamului românesc... Fictoriul de țaran din Binținț, modest dar întrepid, a ajuns să fie socotit între cei de seamă oameni ai noștri.

Cum a ajuns Vlaicu la București? Iată ce ne spune despre aceasta »Libertatea« din Orăștie.

»Fusese la Orăștie de vre-o 2 ori cu mașina sa de bețe și de pânză, întinsă și prinsă de el însuși, și zburase de vre-o 2 ori tras de vânoșii fiicăi aduși cu sine din sat într-o clipă de vânt priincios, a zburat pe ciudata mașină și un alt tânăr român de aici.

Mulți din câți au văzut mașina, au înțeles îndată că stăm în față cu o frumoasă descoperire,

și mulți au avut cuvinte de încurajare pentru tânăr, — tot pe atât, pe cât mulți erau cei ce nu dădeau nimic pe »copilăria« tinărului bințințan.

L-a văzut între alții și directorul gimnaziului reformat maghiar din loc, Simon Ferencz, și acesta l-a spus tinărului Român, că bucuros merge cu el la Pesta și umblă prin ministeriu și-l face rost să și poată găti mașina în mărime a ceea și să și facă cu ea viitor. Firește, ca să se poată apoi fali Ungarii cu el, că lăcă un »magyar aviatkos« pe care repede l-ar fi botezat pe ungarie Vlájky Árpád ori Tuhutum!

Pe mulți ne-a ars prin inimă știrea, că prevăzătorul ungar vinează după talentul tinărului Român, — și atunci amicii dsale au stărut pe lângă poetul Goga, ca mai bine cunoscut în țară, să plece cu tinărul inventator la București și să stăruie să-l dea acolo Românil prilej a-și vădi talentul.

Di Goga l-a condus, și a stărut pentru el, și azi de sigur mare-i e și dsale bucuria, că — nu pentru slab om s'a întrepus, și nu pe un nime a prezentat miniștrilor Români, când le a recomandat pe exotical ardelean...

Îmbățășat cu căldură de câțiva oameni înțelegători din România, Vlaicu a avut norocul să fie primul Român care cu un aparat conceput și construit de dânsul, să se înalțe în țara ciocărilor. Și acești prieteni înțelegători li pregătesc o sărbătoare mare.

Un mănunchiu de oameni inimoși și zeloși de progresul României este pe cale de a se constitui într'un comitet de acțiune, care să organizeze în București în onoarea lui Vlaicu, pe la mijlocul lunii Septemvrie, un meeting de aviațiune, căruia să i se dea proporțiune unei adevărate săbători naționale și la care să asiste Români din toate unghiurile, grație reducerilor de transport ce li se vor acorda.

Acești distinși oameni sânt dnii Alex. Cotescu, directorul general al C. F. R., generalul G. Georgescu, inspectorul general al artileriei și col. Diatritie Iliescu, șeful statului major de pe lângă inspectoratul general al armatei, la cari s'au asociat și prințul Valentin G. Bibescu ca și di Jean Cămarășescu, cunoscutul sportaman din București.

Nu ne îndoiim că un meeting de aviațiune organizat de un asemenea mănunchiu de oameni aleși va fi încoronat de cel mai desăvârșit succes moral și material, întrecând desigur pe cel obținut anul trecut de celebrul Bériot, cum pretinde în săși mândria noastră națională.

Ultimele succese ale inginerului Vlaicu cu zbururile sale dela Cotroceni, a decis guvernul României să se gândească în mod serios la aviațiunea românească și la viitorul ei care a început să suradă până și celor mai pesimiști.

În România sânt azi cinci inventatori de aeroplane, în fruntea cărora stă de sigur cu mare succes Vlaicu, căruia li urmează dnii locot. Collescu, Brumărescu, inginerul Mărdărescu și Magniani.

E vorba să se găsească o soluțiune pentru încurajarea acestor cinci inventatori români.

În acest scop, în consiliul de miniștri care se va ținea în curând, se afirmă că se va pune în discuțiune și chestiunea aviatorilor români.

Pentru inginerul Vlaicu e vorba să se institue un premiu special de încurajare, d sa fiind cel dintâi român care a obținut un succes desăvârșit pe câmpul aviațiunii.

Cu chipul acesta invențiunea aviatorului Vlaicu va fi oficial recunoscută de către statul român, după care va urma să fie și brevetată ca să se înlesnească astfel comparațiunea cu invențiunile străine în domeniul aviațiunii.

În ce privește pe ceilalți inventatori, li-se vor acorda, după cât se spune, sumele și înlesnirile necesare ca să și construiască aparatele de zburat.

Primejdia holerei.

Dupăce în săptămânile din urmă, multumită măsurilor preventive, primejdia holerei dispăruse, de două zile își reclamă din nou un loc mai de frunte în ziare. După cazul mortal din Viena, azi se constată un caz de moarte în Ungaria, la Mohács. În acelaș timp ministerul de interne publică prin o corespondență oficioasă un comunicat prin care recunoaște că până aici în Ungaria au murit cinci persoane de holeră.

Deși cazurile constatate până acum sânt izolate și s'au ivit tot în alte părți, și astfel primejdia nu e prea mare, e în interesul tuturor să observe cu cea mai mare severitate sfaturile ce s'au publicat în presă.

România de-asemena a luat o nouă dispoziție preventivă, amânând deschiderea școlilor.

Holera în Ungaria.

Ministrul de interne publică un comunicat în care recunoaște că până azi în Ungaria au murit de holeră cinci inși și anume: 1. Antonia Trka, care a venit din Viena la Pressburg, cu șlepul »Regensburg«; — 2) zilerul Glatthauer în Mohács; — 3) nevasta lui Horváth András din Vörösmarty (com. Baranya); — 4) Enyed János, matelat pe șlepul »Regensburg« și 5) Dékány Mihály în Nagybajcs (com. Győr).

Comunele în cari s'a ivit holera sânt așezate toate pe malurile Dunării, la distanțe mari.

Un nou mort.

Din Mohács se telegrafiază că ieri după amiazi morarul Schwarz Péter s'a îmbolnăvit între simptome suspecte. Schwarz a fost transportat numai decât în spital, unde a murit azi dimineață. Până acum nu s'a putut constata dacă Schwarz a murit de holeră, dar cazul provocă o spaimă mare în Mohács, fiindcă înainte cu 10 zile s'a mai constatat un caz de holeră.

Casa în care a locuit Schwarz a fost desinficiată.

Holera la Viena.

Din Viena se telegrafiază că în cursul celor 48 de ore din urmă nu s'a mai constatat nici un caz nou de holeră.

Amânarea deschiderii școlilor din România.

Din București se anunță că în »Monitorul oficial« de mâine se va publica o hotărîre a ministerului de culte și instrucțiune publică, prin care se amână deschiderea școlilor. Hotărîrea e următoarea:

»Ministerul Instrucțiunii aduce la cunoștință generală că, pentru a preveni invazia holerei în țară, a dispus ca deschiderea tuturor școlilor primare, secundare și speciale, publice și particulare din țară se va face în ziua de 13 Septemvrie.

Operațiunile preliminare deschiderii cursurilor la școlile secundare, particulare și normale, ca examenele de admitere, concursuri de bursă, examene de corigere, examene integrale și examene de absolvire vor avea loc în prima săptămână ce urmează zilei de 13 Septemvrie. În primele 12 zile ale lunii Septemvrie dnii directori și direcțoare vor îngriji supt supravegherea consiliilor sanitare comunale locale de amănunțita curățenie a localurilor, conform Instrucțiunilor date prin circuliări deosebite.

Numai trebuie să vă comandați mobile din Budapesta pentru că dela **Székely și Réti**

fabricanți de mobile în Marosvásárhely, se capătă **garnitură întregă din lemn masiv pentru aranjarea dormitoarelor și constă din:**

2 dulapuri, 2 paturi, 2 dulapuri de noapte cu marmură, 1 spălător cu marmură și cu oglindă pentru suma de 380 coroane.

Tot aceeași cu toalete în 3 părți 400 coroane.

Mare economisire în spese de transport, pentru că întreaga garnitură se expediază franco conform tocmelii separate, în oricare parte a Ardealului.

Într-o înț la dorință prezentăm în persoană bogata noastră colecție de mostre și servim cu prospecte și cu deseme. — Să fim atenți la firmă.

Ce simte omul la 2580 m. înălțime ?

— După »Le Journal«.

Ziua de astăzi, 3 Septembrie, începe ziarul parizian, va fi socotită de sigur printre cele mai senzaționale, iar publicul care a asistat la multe ascensiuni, o va ține minte pe aceasta și numai pe aceasta. E un eveniment de sport din cele mai fericite, pe care-l înregistram și anume că Morane, întrepredul șampion al lui «Blériot», care a ținut recordul pînă acum al înălțime de 2 40 metri, o reușit să se bată pe sine însuși, ridicîndu-se la 2582 metri.

Iată un glorios trofeu, care va trăi multă vreme încă în acest îndrăzneț aviator.

La orele 4 și ceva, publicul, care urmărise zborurile periculoase ale lui Morane și Latham, i-a pierdut curînd din vedere, cei doi rivali dispărînd repede printre nori. Spectatorii îndreptau cu desperare lornetele spre cer, pîndind nu fără neliniște, reparația îndrăzneților oameni zburători. Monoplanul lui Latham a fost zărit cel dintîi, foarte abil condus de către pilotul său. Barometrul indica 1190 metri. După o așteptare, care păru că nu mai sfîrșește, se distinsă în sfîrșit, găurind cerul, cum se spune, aparatul lui Morane care efectua coborîrea sa, cu o repeziune accelerată, inspirînd imediat tuturor o neliniște justificată.

Monoplanul dispăru priverilor mulțimei, dintărătul unei perdele de copaci, care ascunse aparatul. Un fior străbătu atunci asistența, care era sigur că un grav accident se întîmplase. Fie care se învîrtea, »automobilele cuprinsă pista și în toată graba se îndreptară către partea unde căderea se produsese. Emoțiunea fu din fericire de scurtă durată și nu mult după aceasta a fost zărit Morane, care liniștit așezat pe scaunul său, aștepta lumea. Morane explică atunci ce se întîmplă. Cînd consultînd barometrul, văzu înregistret 2582 metri înălțime, energicul aviator se gîndi să se coboare, cu atît mai mult cu cît o indispoziție se ivi, cauzată prin înălțimea extraordinară unde se afla.

A început a opera coborîrea în sbor planat, dar aceasta efectuîndu-se fără îndoială prea repede, îi provoca grețuri, și sbîrănături la urechi. La 2000 metri, vroî, pentru a întîrzi coborîrea, să pue motorul în mișcare, dar acesta nu răspunde la apelul pilotului său.

Frigul excesiv a temperaturii, care domnea la înălțimea minimum, răcise cilindrii, pe punctul să provoace un soi de înădușală. Trebuia renunțat deci la aceasta.

Helicea refuză orice serviciu. Dar, la 800 metri de pămînt, fenomenul înădușelei, risipindu-se grație părților mai calde ale atmosferei înconjurătoare, helicea se puse pe lucru, dar în mod neregulat și cu zguduituri, a căror repetiție deveneau periculoase pentru echilibrul aparatului. Singură numai minunata virtuozitate și admirabilul sînge rece a lui Morane, îi permisă să iasă sănătos și teafăr din această periculoasă situație. Vă las să vă faceți idee ce primire călduroasă s'a făcut tînărului recordman, la întoarcerea sa în hangare, întoarcere pe care a efectuat-o în aparatul său.

Ziua însă nu trebuia să se sfîrșească fără nimic însemnat. S'a zărit deodată Lesseps, care revenea din Cabourg, prin calea aeriană, descriînd cu aparatul său, zigzaguri neliniștitoare. Dînsul căzu imediat și aceasta la cîțiva metri de incinta rezervată publicului din pelusă.

INFORMAȚIUNI

ARAD, 10 Septembrie n. 1910.

— **Alegerile de protopop.** Trei alegeri de protopi stau în dieceza Aradului la de liberarea consistorului. Noi ne-am impus rezervă în chestiunea acestor alegeri, deși ni-se cerea discuțiunea, am ținut însă să dăm respectul cuvenit competenței consistorului. Vedem acum că »Severinul« își exprimă gaudiul pentru alegerea lui Botiș în Lipova și că în »Revista preoților« un oarecine abundă poliloghii în interesul amicului său dr. T. Botiș. Noi credem că persoanele candidate sînt atît cunoscute în biserică și mai ales trista figură de astăvară dela tribunalul din Arad, dr. T. Botiș, încât

ne putem dispensa de a mai revoca în amintirea cititorilor noștri galeria de triste figuri ce defilase pe paginile acestui ziar. În sfîrșit, nu este destul ca cineva să nu se facă direct vinovat de păcatul trădării, căci dacă susține pe trădător, trădător este și el, fie el, avocatul trădătorului, persoană, fie corporațiune. Consistorul va răspunde pentru sine și pentru morala sa.

— **Sașii la rînd.** Placizii noștri compatrioți din Ardeal au, în timpul din urmă, prilejul de a se vedea înjurați și ei, cu toată politica moderată pe care o fac de atît amar de vreme. Fieea lor de precupeți a fost caracterizată cu multă patimă într'un ziar de opoziție, al cărui șovinism este recunoscut. Azi vine altă gazetă ungurească și, sub titlul »Temeritate de Sași Imbecili«, le trage un nou perdaf. Este vrednic de reținut că acest nou organ de sudălmi este »Pesti Napló«, al cărui spirit de toleranță și vederi moderne de mai înainte l-au părăsit de-odată cu ridicarea unui palat propriu : a găsit că »patrotismul« rău înțeles aduce mai mulți bani.

Deci ziarul acesta înjură pe Sași pentru că îndrăznesc să-și iubiască limba și o întrebunțează unde pot : la magistrat, la percepție etc. În Brașov d. Hiemess îndăznește să iscălească »Königl. Rat. Bürgermeister«. Percepția se numește »Stadtstaueramt«, și așa înainte. În corespondența cu alte orașe alte țării fac uz, firește, de bunul obicei de-a-și valida dreptul de oraș cu autonomie, »par' c'ar fi în centrul imperiului german«. Căci așa scrie la lege și, cu toate că ne doare că-i așa, obrăznicile acestea nu le vom putea împiedeca pînă ce nu vom avea altfel de legi.

Nu-i așa că-i adorabil? Are omul drepturi asigurate prin legi, și le practică. Tu îl injuri și pretinzi schimbarea legilor, cari ci-că ar fi »un lucru ne mai auzit, de rușinea căruia roșește obrazul ungurimei.« Dar Sașii aștia s'au împăcat de mult, în sensul cum au dorit guvernele, — pentru ce să nu li se respecte drepturile ?

Frumoase perspective ni-se deschid pentru zilele de după împăcarea !

— **Casa culturală ungurească în Beiuș.** Din Beiuș ni-se scrie : »Sa vede că O. Renádk, deputatul româno-maghar cum îl vesează Mangra, se învrednicește de considerația potrivită cu meritul de a fi înfînt steagul național în cercul Beiușului. Căci ceea ce nu l-a lăsat înima pe păr. Lucaciu să facă, în vremea deputației sale, face azi fostul sub-prefect.

Anume, președintele casinei ungurești din Beiuș a cerut dela fostul ministru al cultelor Apponyi un ajutor de stat pentru a ridica o casă culturală, un nou mijloc de a atrage pe români în cercul culturale care vrea să ne năpădească. Dar pe atunci beiușenii erau piviți rău, fiindcă n'au putut împiedeca alegerea unui adereț al partidului național român. Prin urmare petiția a fost pusă »ad acta«. Acum s'au schimbat lucrurile. Conte Zichy a dat ordin să se dea spre scopul amintit 20000 de coroane din vistieria statului, adică din darea p'atîi de românii bihoreni.

Just și echitabil ! Ce nu fac guvernele ungu-rești pentru a promova bunăstarea culturală și economică a popoarelor țării ? Numai că Românii conștienți din părțile acelea vor afla mijloacele de a paraliza efectele noii acțiuni contra noastră sprînjită de stat. Suntem informați că în curînd se va porni o mișcare culturală românească mai intensivă, ajutată și de un organ de publicitate pentru popor.

Să-i vedem la lucru !

— **De pe câmpie.** Cu privire la cea din urmă corespondență, ce-am publicat de pe câmpie, dl Dr. Sever Dan, ne roagă să constatăm, că moșia familiei dsale — moșia din Ghîrlă, de 260 jug. — nu este ținută de ovrei în arîndă, cum afirmă corespondentul, ci tocmai de săteni, de

Români. Numai puțin timp a fost dată ovreului din sat, — arendaș al moșiei, de pe cînd aceasta era încă proprietate maghiară — și atunci însă numai din lipsă de cerere, din partea sătenilor. Pericolul ovrelesc, bine înțeles se micșorează foarte puțin prin aceasta excepție...

Asemenea și mânele celor mai multe dșoare române a ajuns prin abuz pe invltarea ungurească din Pălatca. Dșoarele sînt consternate. În special dșoara Velica Dănilă, fiica protopopului din Cătlina, a dat vole ca deodată cu aceasta îndreptare să se manifeste și în public indignarea dsale.

Di David Russu de-asemena ne roagă să constatăm că numele dsale numai prin abuz a ajuns pe invltări.

Ne bucurăm că ni s'a dat prilej să dăm aceste desmințiri.

— **Inspeția în vagoanele-restaurante.** Din Constanța se scrie : Dl Ceapăru, medic al C. F. R. din Cerna-Vodă, a făcut o inspeție la vagonul restaurant al Companiei Internaționale de vagoane Lits, atașat la trenul ce merge înspre Constanța.

E de neînchipuit starea deplorabilă în care s'a găsit bucătăria restaurantului. S'a constatat că se servește călătorilor mîncări preparate din alimente alterate și rău îngrijite.

S'a găsit o jumătate pui intrat în putrefacție, mesele și scaunele pline de unsori și carbuni, frigiderile rău întreținute, căci carnea și alte alimente ce erau puse spre conservare, veneau în contact cu ghisța, într'un borcan cu untură s'au găsit mîdarii și un borcan cu dulceață răsturnat. S'a mai găsit un kg. de carne fiartă preparată, intrată în putrefacție, pește și masline acoperite cu un strat gros de praf, iar brînzeturile și șunca de proastă calitate și rău întreținute. Față de această stare de lucruri dl Dr. Ceapăru a încheiat două procese verbale din care unul l-a înaintat parchetului din Ialomița, cerînd, ca conform art. 175 din legea poliției sanitare, numita companie să fie dată judecăței.

Dl procuror Pavel Mironescu a dispus darea la judecătă a acestei societăți.

— **Din scrierile Carmen Sylvei,** a reginei-poete, splucește câteva amănunte privitoare la viața răposatei noastre împărătese un colaborator al lui »Budapest«.

— **Chestia catechizării.** De o vreme încoace zierele românești s'au ocupat mult cu chestia catechizării. Se constată în toate, că preoții noștri nu propun religia școlariilor și cer, ca superioritate bisericească să pășească mai aspru față de cei-ce nu-și fac datoria. Credem, că în multe părți preoții nu și îndeplinesc datoria de cateheți, dar ne bucurăm, că noi cei din Făgăraș, nu ne putem plînge în privința aceasta. În Făgăraș studiază anual peste 600 de elevi Români și amîndouă bisericile românești au aici cateheți conștiențioși, încât nu credem să fie loc, care să se poată lăuda cu cateheți mai harnici. Dacă avem ceva bun în Făgăraș, apoi în locul întăi e catehizația. Asupra acestui fapt atragem atenția celor ce se ocupă cu chestia aceasta. »Olteanul«.

— **Iosif Kainz,** unul dintre cei mai mari actori ai lumii, zace greu bolnav în Viena. Doctorii nu mai au speranță că l vor putea scăpa. Celebrul tragedian este cercetat de prietenii, de scriitorii, între cari este și Pavel Lindau. Este bine să se știe că dintre burserii societății noastre pentru fondul de teatru unul au lavajat multe lucruri dela Kainz.

— **Taft nu vrea să zboare.** O telegramă din Londra aduce știrea unei întîmplări hazlie a actualului președinte din America : La concursul

Gulere
și
Manșete.

Numai calitate bună.
Marca lanț.

SUC. EMMER FERENCZ
Wolsmayr Ferencz
Timișoara, centru, strada Hunyadi

aviatic din Boston eroul zilei, aviatorul Graham White după ce s'a sfârșit meetingul a luptat cu sine pe primarul Fitzgerald și au zburat amândoi. După ce s'a dat jos a invitat și pe președintele Taft să ia parte la un zbor cu aparatul Fahrman. Președintele Taft însă l-a dat să înțeleagă, că nu are chef de zburat. »Și cu toate acestea va zbură, observară câțiva aderenți fanatici de ai lui Roosevelt.

— **Indreptare.** În notița despre teatrul diletanților din Brad, apărută în numărul 181 al »Tribunei«, s'au strecurat două greșeli, pe cari îmi țin de datorință să le îndreptez, pentru că străduința dreaptă și neinteresată să fie scoasă după merit la iveală. Anume: 1. Din nebagare de seamă s'a lăsat afară dintre numele debutanților numele dlui stud. fil. *Dante German*, în rolul lui Willibald Beck; 2. Din greșala mea s'a tipărit, că rolul lui Franz l-a avut dl Aurel Rimbaș. Notez, că acest rol l-a avut dl *Joe German*, care, cum s'a scris, a jucat și pe judecătorul.

Thalia.

— **Școala centrală din Sibiu.** Joi, s'au început prelegerile în noaua și frumoasa școală centrală din Sibiu, la care funcționează deocamdată numai două puteri didactice: Dna Victoria Popoviciu, și dl Nicolae Iordan. Științific și solemnă a noului edificiu școlar se va face Duminică la orele 11. Părinții elevilor și binevoitorii școlii române sânt invitați să participe la acest act sărbătoresc. — «Tel. Rom.».

— **Necrolog.** Gheorghe Duma, proprietar în Săcul de pădure, a răpauzat la 9 Septembrie n. în vârstă de 72 de ani. Înmormântarea va avea loc la 12 Septembrie n., în cimitirul gr. ori. din Săcel.

Odihnească în pace!

— **Naufragiul unui vapor.** Dintr'un oraș de lângă lacul Michigan vine știrea la o depărtare de treizeci de miluri de la țarm s'a cufundat un vapor pe bordul căruia erau mai mulți călători. Treizecișinouă de oameni și-au găsit mormântul în valuri, iar alții trei au fost scăpați cu mari sforțări din gura morții.

— **Un bărbat ca damă de onoare.** Într'un magazin de juvare din Potsdam a fost arestat ieri un tânăr îmbrăcat în haine femeiești sare se recomanda-se drept damă de onoare a împărătesei. În numele împărătesei voia să facă o comandă, dar a fost arestat de un comisar de poliție cărui îi bătuse la o hă purtarea »doamnei« și a petrecut-o la secție. Aici s'a aflat că delicventul e un tânăr de familie bună. Nu se știe dacă e vorba despre o apucătură păcătoasă s'au o glumă care n'a reușit.

— **Un călător turc mort de holeră pe vasul »Regina Elisabeta«.** Din T.-Măgurele se anunță, că vaporul ungar de pasageri, »Regina Elisabeta« din ordinul autorităților a fost oprit în mijlocul Dunării, nepermițându-se debarcarea călătorilor de pe bord în Nicopoli și nici în localitate. Măsura aceasta a fost dictată de faptul, că pe vasul sus numit a murit un călător turc, care după cât s'a putut afla până acuma se crede, că a murit de holeră.

Guvernul bulgar a ordonat ca pasagerii bulgari să debarce în Ruschik, unde vor fi obligați să stea sub observație timp de 8 zile. Autoritățile bulgare au fost înștiințate de un medic din Rahova de faptul, că pasagerul turc mort pe bordul vasului maghiar, se crede, că a sucombat din cauza holerei. Autoritățile bulgărești au co-

municat starea aceasta telegrafic autorităților române, care au luat imediat măsurile mai de sus.

— **Comoriile din apa Dunării.** În timpul din urmă se lansase știrea că guvernul României face pregătiri pentru a scoate din brațul Măcin al Dunării o corabie de război turcească, cufundată în anul 1877. Corabia turcească voise atunci să vie pe Dunăre în sus ca să bombardeze (să împuște cu tunurile) porturile românești Galați și Brăila. Un marinar Român foarte îndrăzneț se apropiase însă pe ascuns și dădu foc la magazinul cu pușcă (praf de pușcă) al vasului turcesc și vasul zbură în aer, apoi se cufundă. Pe vasul acesta s'ar fi aflat și vistieria turcească și dacă va fi scoasă, se vor găsi mari comori.

— **Explozie într'un arsenal.** În arsenalul statului din San Estevan s'a întâmplat o grozavă catastrofă, care a costat viața mai multor oameni. În arsenal au explodat două tone de lărbă de pușcă, 80000 de cartușe și două mil de giulele cauzând pagube enorme. Catastrofa a produs o panică teribilă între muncitorii arsenalului. Dolsprzece oameni au fost răniți de moarte, iar e aceștia sânt și opt soldați. Până acum nu s'a putut constata care a fost cauza catastrofei, se crede însă că e un act de răzbunare politică.

— **Originea romanului »Monte Cristo«.** Ziarul »Giornale d'Italia« povestește cum Angelo Fiorentino, ziarist italian, a dat lui Al. Dumas subiectul romanului: »Contele de Monte Cristo«. A povestit lui Dumas, că mergând să viziteze castelul If, de lângă Marsilia, i-s'a povestit că un arestat Edmond Dantès a voit să scape luând locul unui tovarăș de închisoare mort, dar că și a găsit moartea în mare, unde temnițerii l-au aruncat, după ce i-au legat o piatră de picioare.

»Inchipuie-ți«, zise Italianul, »că Dantès ar fi scăpat schimbându și numele, ar fi venit în societate și s'ar fi răzbunat.

»Destul!« — strigă Dumas — »Romanul e gata... Dantès o să găsească milioane... O să vezi!«

Și'n adevăr peste zece zile romanul a început a ieși în foaia unui ziar zilnic din Paris. Încheierea părții întâia a făcut-o cu scena aruncării lui Dantès în mare, după ce-a luat locul abatelui Faria în sac.

»Un strigăt răsună în văzduh și sacul se prăpăstui în mare.

Contemporanii spun că nime din cititorii romanului n'a putut dormi în noaptea aceea.

x **Seminar de drept în Cluj** strada Petöfi No. 18 (de la 1 Octombrie în Ferencz József-ut No. 6.) Pregătește pentru examene fundamentale și de stat. Imprumută însemnările noui pregătite. La cerere se trimite prospecte gratuit.

Mihai Radu croitor pentru domni, Cluj (Kolozsvár) strada Jókai Nr. 2. se recomandă on. public român.

x **Sanatorul »Liget«** a Drului Iakob în Budapesta primul sanator pentru boale interne din Europa, dispune de toate mijloacele de vindecare și laborator pentru examinat. Mii de diabetici, reumatici, bolnavi de splină și de inimă, cari până acum au cercetat sanatoriile din străinătate, acum vor găsi institut corespunzător aici în țară, așadară această instituție culturală cu poziție admirabilă împlinește și un gol. Sala cea mare a mașinelor mecanice de vindecare a sanatorului este provăzută cu mașini după sistemul Zanpre și cu scâlzi aeriene.

x **Când cumpărați ochelari,** a dresați-vă la magazine cari au în vedere nu numai interesul bănesc, ci vă spun sincer dacă e lipsă și de consultație medicală. Pentru ținerea strictă a acestui principiu și pentru serviciul conștiințios, recomandăm prăvălia de articole optice Seelenfreund Sándorné, din Kluj-Kolozsvár piața Jókai 2. unde găsiți termometre, grade, binocle, ochiari, barometre de prima calitate. Reparaturile se fac cu pricepere și grabnic.

Avis: Aducem la cunoștința celor interesați că fabrica de motoare Longen & Wolf care produce celebre motoare »Otto« are filiala proprie pentru Ungaria în Timișoara, Iosefstadt str. Bonnáz 12. Motoarele originale »Otto« sânt preferite atât în Ungaria cât și în România, fiind sigure, simple și ușor de manipulat.

x **Gerstenbrain Tamás és Tárza** anteprișă de piatrărie, depozit de monumente spelucrate și atelier de sculptură. Atragem atenția publicului și episcopilor asupra magaziiilor lor din Cluj și Sibiu. Secția monumentelor are în depozit monumente spelucrate din granit svedez, sienit și laborator, apoi marmor de Silezia, italian, de Karst, Ruskica, grecesc și diferite soiuri dela cele mai simple până la cele mai pompoase. Secția de sculptură primește execuția artistică a statuelor de ingeri, cari se recomandă mai ales pentru mormintele copiilor, apoi pregătește statuele pentru biserici, atât din piatră de orice fel, cât și din lemn. Secția de arhitectură primește edificația în stil a criptelor și maosoleelor pe lângă prețuri moderate. Firma la cerere servește bucuros planuri și preliminare.

x **Pécsi Henrik,** fabrică de împletituri de sîrmă și site din Budapesta VI. Arena utca 126. Această excelentă anteprișă, atât ca material cât și ca execuție și trăinicie neîntreruptă pregătește în atelierul instalat cu toate mașinile moderne împletitori de sîrmă de alamă, alamă țincuită și fier în orice calitate, vînturători de bucate și treere, apărătoare pentru pomi, împletitori de sîrmă, pentru plafoane, mașini și garduri, grilajuri spelucrate motoare sau cuptoare, rețele de sîrmă pentru tennis, cotețe cu stîlpi de fier și coperiș din plăci și șghiaburi de metal practice contra insectelor, pregătește apoi îngrădirea curților, galițelor, grătare, coșnițe, apărătoare pentru coșuri, saltele din sîrmă de oțel. Producțiile fabricii se recomandă nu numai prin execuția ireproșabilă și calitatea materialului, ci și prin prețurile deosebit de moderate, drept aceea să ceară fiecare prețcurentul ilustrat și minuțios al firmei.

Cine vrea să fie sănătos și vioi să bea cel puțin odată în săptămână (dimineața când se scoală) câte un pahar din apa purgativă naturală Franz Iosef. Aceasta curăță repede și fără dureri canalul de mîsture, curăță sângele, promovează consumația și astfel ferește omul de multe năcazuri.

Academia medicală din Paris a găsit foarte bună apa minerală Franz Iosef. Se află în magazii de coloniale, farmacie și drogherii. 7

DEIN PAULA
depozit de pălării de dame
ARAD, Weitzer János-u. 9.
(În edificiul nou a școlii de fete).

Dr. Stefan Tămășdan,
medic univ. specialist în dentură,
Arad, vis-à-vis cu casa comitatului.
Palatul Fischer Eitz. Poarta II.
Consultații dela orele 8—12 a. m. și 3—6 d. a.

Cronica socială și artistică.

Concert românesc la Băile Erculane. Ni se scrie: Societatea românească din Băile-Erculane a obținut la sfârșitul sezonului un strălucit succes moral printr'un concert în care s'au distinț două cântăreațe române cunoscute, domnișoara Rita D'Orta Dimitriu, soprană lirică dela opera din Florenza și dșoara Mizil Balulescu, diletantă din Brașov.

Românii în frunte cu iubitul lor medic Dr. A. Crăciunescu, au pus deosebită stăruință, că la acel concert să ia parte tot publicul ales, fără deosebire de naționalitate, așa, că în seara con-

Atelier artistic pentru fotografii
E. DAJKOVITS,

ORADEA-MARE
palatul SAS.

Favor extraordinar începând cu azi.
6 buc. fotografii matte format cabinet 12 Cor.
6 buc. fotografii matte format vizit . . 6 Cor.
Fotografii executate splendid pe pânză tot atât.
Pentru fotografiile de nuntă, cadrul gratuit.

certului salonul de cură era arhiplin de un public nerăbdător de a auzi glasurile româncelor noastre.

Domnișoara Rita D'Orta, care și-a făcut studiile de canto la conservatorul din Milano, a executat frumoasele arii italiene cu o școală perfectă în coloratură, învingând dificultățile operei Traviata și a plesii de forță Una lezione di gorgheggio, stârnind admirațiunea auditorului indeosebi stacaturile limpezii și precise.

În toate piesele cântate, între cari și o română românească, d-șoara Rita a știut să le dea farmecul prin timbrul dulce al vocii sale și prin interpretarea artistică.

Nu mai puțin plăcut a fost surprins publicul de cântecele drăgălașei diletante a d-șoarei Mizi Balulescu, care cu o voce puternică de mezzo soprano a executat aria de concert »Odysseus» de Max Bruch cu timbru cald, interpretând în mod dramatic și cu adânci sentimente durerea profundă a Penelopei, — precum și »Die Widmung» de Schumann, apoi cântecele populare de Dina și de Brediceanu.

Ambele artiste au fost mult aplaudate, chemate și în senzul strict al cuvântului bombardate cu flori și buchete.

Acompaniamentul de piano a fost ținut de d-șoara Eugenia Bazelli, profesoară de piano din Craiova: care cu multă pricepere s'a achitat de gresia sarcină.

Prin producțiunea muzicală a acestor artiste s'a dovedit și străinilor că Românii posed reale talente muzicale, iar sala arhiplină — ca niciodată la concerte din localitate — a dovedit interesul viu față de distinsele concertiste.

Toate ce dorim este că asemenea talente să fie încurajate, și să putem auzi cât de des cântecele acestor priveghietori.

Reporter.

Petrecere de toamnă în Nasna. Comitetul parohial gr-or. din Nasna invită la petrecerea de toamnă ce va avea loc în sala școlii confesionale din Nasna, Duminecă, 25 Septembrie n., cu prilejul adunării secției »Mureș-Oșorhei» a Astrel. Începutul la orele 7 seara.

ECONOMIE.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta Budapesta, 9 Septembrie 1910.

Prețul cerealelor după 100 litr. a fost următorul:

Table with 2 columns: Cereals (e.g., Da Tisa, Din comitatul Albai) and Prices (e.g., 20 K. 10).

La „Librăria Tribunei” se pot procura următoarele manuale

List of books and prices: Dr. Petru Barbu. Catehism IV carte de religune -40; Nicolae Crășmaru. Prelegeri metodice din istorioare biblice...

Top section of book list: Catehism -40; Din istoria biblică pentru școale elementare -24; Din liturgica bisericei ortodoxe române...

Scriverile diui Iuliu Vuia (Aprobate de înalțul minister.)

Middle section of book list: Abc-dar ilustrat scris pe baza metodei cuvintelor normale Ediția VI. (1910) -07; Instrucțiunea metodică a metodei sunetelor VII -80...

Bottom section of book list: Carte de învățatură pentru ultimii ani ai școlii primare și pentru cursurile de repetițiune economice. 150; Curs practic de istoria literaturii române de Ioif Stanca -40...

Tot la librăria Tribunei să mai pot comanda revizite de scris și desemn pentru școli și cancelarii. Caete pentru caligrafie română, germană, dictando și comput...

BIBLIOGRAFII.

List of books for sale: La Librăria Tribunei se află de vânzare: Dr. Onisifor Ghibu: Ziaristica bisericească la Români. Studiu istoric 2.—; Tib. Brediceanu: Aurora. Vals pentru piano 2.—...

II-a Viorele. Vals pentru piano. Ed. II a 2.—

Biblioteca Lumina à 30 fil + 5 fileri Nr. 1 Em. Gârleanu, Trei Vedenii. Nr. 2 H. de Balzac, Călăul, traducere de A. Mândru.

Comandele de cărți etc. precum și prețul lor să se adreseze către: Librăria »Tribunei» Arad str. Deák ferencz 20.

Poșta Redacției.

G. F. (Gurasada). Dr. Issekutz, str. Széchenyi. N. I. R. S'a publicat de mult. Vă mulțumim. În curând veți primi o scrisoare.

A. Mihutz. ad. 2) Dr. Iászi Oszkár redactează o revistă lunară sociologică »Huszadik század» și un ziar cotidian »A Világ». — Ad. 3) Cel mult »A Világ». Ad. 4) Broșura se găsește de vânzare la autor: Szabó Ferencz, Marosvásárhely, Kemény Zsigmond-utca 1. sz. Prețul nu e indicat.

Dr. A. J. (Beclean). Acelaș răspuns.

Poșta Administrației.

Eugen Todoran, Budapesta. Am primit 6 cor. abonament până la 15/X 1910.

Gheorghe Tufan, Făget. Mai aveți 2 cor. de plătit până la finea anului 1910.

Ioan Pleșa, Brașov. Am primit 720 cor. abonament până la 1 Octombrie 1910.

Gheorghe Furdui, Gurasada. Am primit 8 cor. în abonament.

Ioan Sântimbrian, Asszonynepe. Mai aveți de plătit în abonament 140 cor. până la finea anului 1910.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.

»Tribuna» Institut tipografic, Nichin și cons.

Cele mai bune

orologioare de turn

le pregătește:

Nádler A.

urmașul lui Leutwyler F. E.

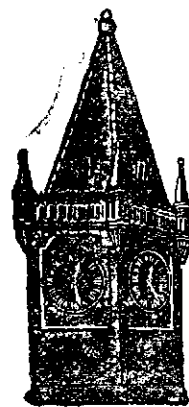
Budapesta, VII, Strada Práter Nr. 9.

- Execută și invențiuni. -

Preț-curent și prospect — la dorință gratuit. —

Acei cari se vor provoca la ziarul Tribuna primesc favor.

- Fondat în anul 1891. -

Dentist român în Arad.

VIRGIL MUNTEAN

Szabadság-tér Nr. 3. Lângă farm. Rozsnyay.

Dinți artificiali în cauciuc de la 4 cor. în sus. Coroane de dinți în aur 24 cor. Dinți cu șurub în aur și platină 20 cor. Poduri în aur și aluminiu, cari nu se pot scoate din gură, în preț cât se poate de moderat și în rate lunare. — — — — — Garanția până la 10 ani. Reparaturi la pieze făcute de mine se efectuează gratis. Celor din provincie se efectuează lucrările în aceeași zi.

Albert Dobó,

giuvargiu, Kolozsvár, **Mátyás király-tér 15.**
(Telefon 842). Fost prăvălia Husznik. (Telefon 842).

Prefăcând și asortând de nou magazinul de ciasornice și giuvaricale
al lui ► **Husznik János** ◀ il continui eu.
Mare deposit de ciasornice și giuvaere și articole de argint veritabil și de China. Mare atelier de reparaturi. Ochelari se pregătesc după comandă medicală.

Cărți de școală.

Se aduce la cunoștința domnilor profesori și învățători, că manualele de școală scrise de profesorul **Dr. Ioan Petran**, cărți aprobate de Inaltul Guvern și Venerabilul Consistor, sunt a se căpăta și mai departe la doamna **Aurelia Dr. Petran**, Arad, strada Lázár Vilmos nr. 4.

Cărțile sunt următoarele:

Gramatica română pentru învățământul secundar, partea I. Etimologia. Prețul 2 cor.

Gramatica română pentru învățământul secundar, partea II. Sintaxa. Prețul 1.50 fil.

Gramatica elementară, partea I. Prețul 30 fileri.

Gramatica elementară, partea II. Prețul 60 fileri.

NB. Domnii profesori și învățători primesc rabat 20 %

Lucza József

atelier chimic pentru curățitul hainelor în Szeghedin (Szeged) Laudon-u. Nr. 9.

PRIMEȘTE:

vopsirea și curățirea hainelor bărbătești, femeiești, de copii și preoțești, postav de mobile, **haine de doliu** — mai departe primesc **curățirea penelor de pat**, cu mașina prin ce își redobândesc culoarea albă și uscățimea originală și vor fi scutite de praf. Comandele din prov. se efeptuesc imediat și pr.

Credit pe ipotecă, pe cambiu și pentru oficianți mijlocește

Herzog Sándor

ARAD,
str. Weitzer János 15.

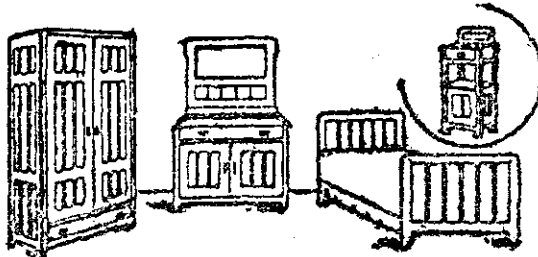
Telefon nr. 376.

„Oficiant bi unet“

Levelét vegye át Weitzer János-utcai postahivatalban »Barna tisztviselő« jelige alatt.

Magazin de mobile

KUNSCH ANTAL
tâmplar de edificii și mobile
NAGYENYED, Rozsa-utca.
(Vis-à-vis de casa comitatului.)

Primește orice lucrări de edificații. Are în depozit aranjamente complete pentru odăi, lucrute în atelierul propriu în cel mai modern stil, dela cele mai ieftine până la cele mai bune, după planuri proprii sau la comandă. — Pentru lucrările mele primesc garanția cea mai extremă. **Mare asortiment de mobile de alamă și fier, deasemenea și fotolii.**

Un practicant de farmacie

cu praxă de un an sau doi ani, care poșede și limba germână, află imediat aplicare pe lângă un salariu de 20 respective 30 coroane și tot viptul, în farmacia Virgil Vlad, Gyulafehérvár.

Dózsa János măiestru - cojocar în Nagyvárad, Zöldfa-passage Nr. 9.

Se recomandă ca măiestru perfect în ru prepararea tuturor articlilor aparținătoare acestei branșe precum:

gulere preparative, gulere-boa, manșoane (muff) în executare modernă și după cel mai elegant gust.
Biane și tocuri de picioare, etc
Reparaturile se execută prompt.

Imprumuturi cu amortizație și împrumuturi pentru funcționar, vinderea și cumpărarea de moșii și parcelarea lor o mijlocește mai avantajos: =

Biroul de intermedare:

■ **Vig Lajos** ■

Arad, Piața Arpád Nr. 5.

— Telefon Nr. 671. —

Anunț.

În cancelaria mea află aplicare momentană

un scriitor de avocat

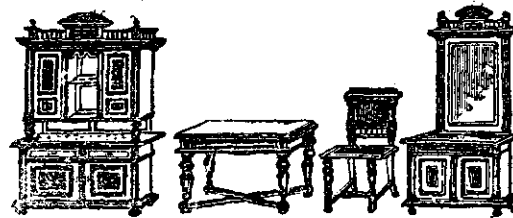
cu praxă bună

pe lângă condițiuni favorabile. Numai scriitor de profesiune și om mai tânăr poate reflecta la postul acesta.

Dr. Ioan Hica,
advocat.
Hațeg (Hátszeg).

MAGAZIN DE MOBILE KACKER JOZSEF

tâmplar artistic pentru edificii și mobile, în LUGOȘ, Str. Făgetului Nr. 91.

Primește ori-ce lucrări pentru aranjamente de magazine, birouri și locuințe, deasemenea pentru clădiri, lucrări în cel mai modern stil, pe lângă liferare promptă și din material uscat. Desemne și proiecte fac grabnic și gratuit.

Ilustrate cu motive românești și cu vederi din România ș. a. se pot căpăta la »Librăria Tribunei«.

Schimbare de local!

Schimbare de local!

BEREGSZÁSZY LAJOS

blănar de modă pentru domni și dame și-a schimbat localul din pița Peștelui nr. 13, în strada Deák Ferencz 32 (casa Sariot).

Am onoare a aduce la cunoștința on. public că primesc orice comande de blănărie, prefaceri, reparaturi, îngrijiri peste vară, pe lângă prețurile cele mai moderate. Cerând sprijinul on. public rămân cu distiusă stimă:

Beregszászy Lajos, blănar.

Un comerciant român

caută un local de prăvălie cu un centru românesc, fie chiar și prăvălie gata de preluat, roagă inteligența românească a-i recomanda un local potrivit. — A se adresa la administrația acestui ziar.

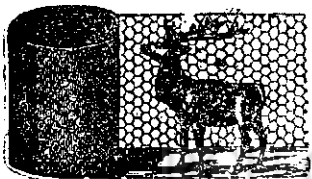
Atrag atenția onoratului public asupra atelierului meu de **sălătorie și colorare chimică** existent de peste

50 de ani

cea mai veche în ramul acesta. Serviciu ireproșabil. — Prețuri conv.
FEICHTINGER J.
Kolozsvár
Str. Paris 5. Telefon 2.

Fabricație din țară prima calitate! Stoboare de sârmă tari și trainice!

În atenția arhitecților, agronomilor, proprietarilor de vii, p. vile grădini, terenuri de vi-nătoare etc.

PÉCSI HENRIK

fabrică pentru împletituri de sârmă
BUDAPESTA, VI., Aréna-ut 126 sz.
Telefon 120-89. — — — Telefon 120-89.
Trimit și instalez împletituri de sârmă pentru mașini, împletituri de oscilat, stoboare pentru case și vile, împreună cu uși și porți puternice.
!! Cele mai frumoase rețele !!
Prețuri ieftine! Prețuri ieftine!
Mai furnizez: ciururi pentru cernut prund, coșnițe pentru nisip, burlane pentru schintei, coșnițe pentru nutreț, botnițe pentru boi și storiuri pentru ferești de orice mărime.
:: Liste și prospecte de prețuri se trimit gratis. ::

IOAN BALINT

comerciant în
Timișoara-Fabric palatul orășănesc.

Recomandă onor public marele său depozit bogat asortat în **pălării de pîslă, căciuli de stofă, postav, persian și de miel, mărfuri de modă** pentru domni în toată calitatea, ș. a.
Mare atelier de blănărie.
Prețuri fixe. Articole bune.
■ Serviciu prompt și solid. ■

„IANER“ cremă neunsuroasă.

Cel mai nou produs igienic pentru curățirea părului și înfrumusețarea lui. Înlătură petele galbene, bucele pricnuite de infierbânteli, sgrăbunțe și alte necurătenii de piele.
Crema aceasta ziua se poate folosi mult mai cu succes.
1 teglă 1 coroană.

„Ianer“ pudră. E non plus ultra pudrei. Bună la baluri, saloane și de zilnic folos, care acoperă încrețurile și e cu totul nesticăcioasă. În culorile: roză, albă și cremă 1 cutie 1 coroană.

„Ianer“ săpun 1 bucată 60 fileri.
„Ianer“ pastă pentru dinți 1 doză, 1 cor.
„Ianer“ apă pentru gură Bună pentru dinții scorburoși și gingiilor buretoși, contra mirosului greu de gură. 1 sticlă cor. 1-60; jumătate sticlă, 80 fileri.
„Ianer“ esență pentru păr Excelentă pentru înlăturarea măreței și contra căderii părului 1 sticlă, 1 cor. 30 fileri
„Ianer“ pomadă pentru creșterea părului. 1 teglă 4 coroane.
„Ianer“ vâpșeală pentru păr pentru a colora în negru, brunet ori în blond părul sur și cărunt. Nereușita colorii e exchisă. La comanda să se noteze că părul încăruntit în ce colorare să se vâpșească (negru brunet). Un carton 4 coroane
„Ianer“ apă care face părul blond Pentru a vâpși în timp scurt, în băl, auriu, părul blond, roșu, chiar și brunet ori negru. 1 sticlă 4 cor.

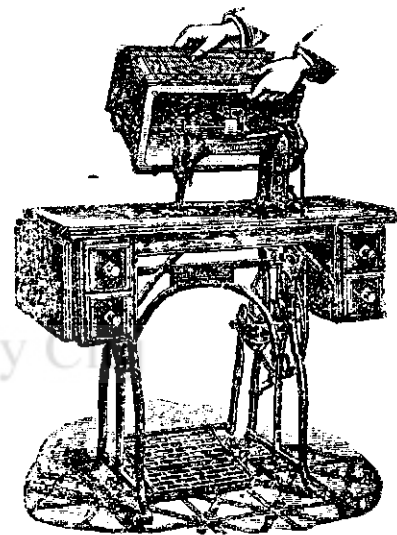
Discretă și zilnică expediție cu poșta. — Telefon 476.
Pentru înconjurarea contrafacierilor numai „Preparatele lui Rudolf Ianer“ ieșite din farmacia sa ca valoare și se pot căpăta la
Farmacia „Maria ajutătoare“ a lui Rudolf Ianer, Temesvár, Gyárváros F6-ut 70.

ANUNȚ.

La proprietarul Ioan Popescu în Magyarád se află de vânzare în cvant mare și mic:
vin vechiu și nou de Măderat.

CUMPĂR în orice cantitate flori de friguri, soc, frunze de măsălarniță, bolondaică, ciunăfac, rădăcini și frunze de mătrăgună, fie verzi, ori uscate precum și gândaci de frapțan.
Farmacia lui SZOKOLY SANDOR, Arad (vis à-vis de biserica sârbească). —

Cea mai veche prăvălie de mașini de cusut și biciclete din Ungaria-de-sud.

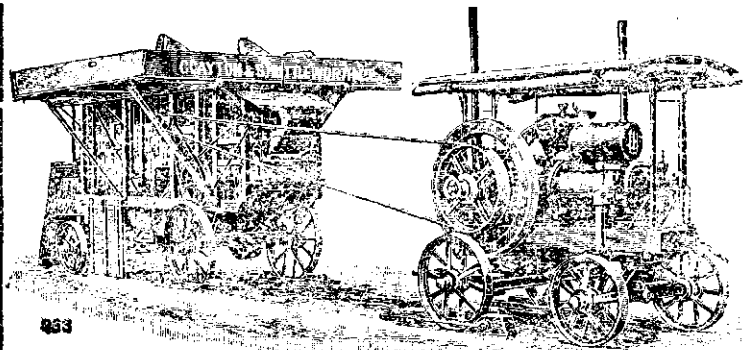

Distins în fiziolezie la anul 1891 cu marea medalie de argint.
Fondat la 1880.

Reinhold ZOLLER
măiestru mechanic
FENÉBTEMPLOK
Schillergasse 8.
lângă „Burg“.

Isi recomandă on. public din loc și provincie marele său atelier mechanic unde se repară tot felul de **mașini de cusut și biciclete**. Ține în depozit tot-felul de **gramofoane și plăci**.

Ține în depozit cele mai bune biciclete noi, mașini de cusut și obiecte de casă și industrie, așa d. e. părți singuratic de mașini și biciclete.
Prețuri moderate Serviciu prompt.

Mare depozit.

Inspecția inginerului gratuită.

Agentura fabricii de mașini agricole:
Clayton & Suttleworth Ltd.

Motoare cu olei brut.
Tulumbe cu motor cu gaz.
Motoare cu benzină.
Localizatoarele automate de foc „Optimus“.
Oleiuri de uns.

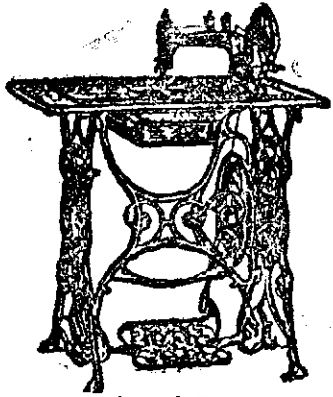
Anteprișă agricolă comercială ardeleană
Dr. Oliver Osztián & Comp.
Cluj (Kolozsvár), Piața Matia Nr. 5.
Telegramadr: Coloniale Kolozsvár.
Telefon interurban No. 60.

Articole de specialitate.

Cereți prospecturi.

STAMM EDE succesor RESCH FERENCZ,

atelier de mașini de cusut și biciclete
în TEMESVAR, strada Merczi 4.

Are magazin de mașini de cusut **PFÄFF** de toată mărimea și cu prețurile moderate. Mare asortiment de **Goarne**. Prețurile se pot solvi și în rate.

Cele mai noi **Patefoane**, fără schimbarea acului, pe lângă prețuri convenabile.

Telefon nr. 459. Preț-curent la dorință trimite gratuit.

NIKOLIN - Timișoara - (Centru).

str. Takarékpenztár 4.

Articole de coafură specială.

Chignone, împletituri, turbane, plete, transformării, peruce, bandouri.

Specialități de parfumerie, garnituri pentru curățitul mânilor, noutăți de piepteni, orno și antrepozite pentru păr.

Mare depozit în articole de toaletă, ape de păr, pudră.

Primul salon pentru conservarea, ondularea, spălarea, colorarea și curățirea părului din Ungaria de sud. **Prețuri moderate.**

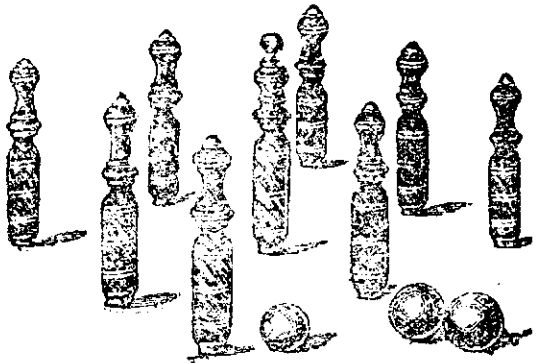
Comande prin poștă se efectuează prompt. Preț-curent gratis și franco.

Trebtscher Sándor

strungar

PANCSOVA, Gizella-utca

vis-à-vis de hotelul KONTILOVITS.

Primește spre efectuare și reparare toate lucrurile ce aparțin acestei branșe, și recomandă neguțătorilor dopuri pentru buți, în orice mărime, pregătite din material excelent.

Ține în depozit în abundență mare toffelul de articole pentru fumători, gherghefuri pentru lucrul de mână etc. etc.

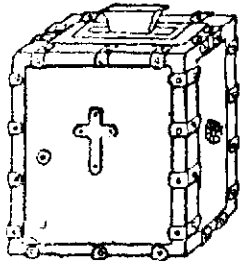
Serviciu prompt. Obiecte admirabile. — Prețuri ieftine. —

A. SCHLEZACK

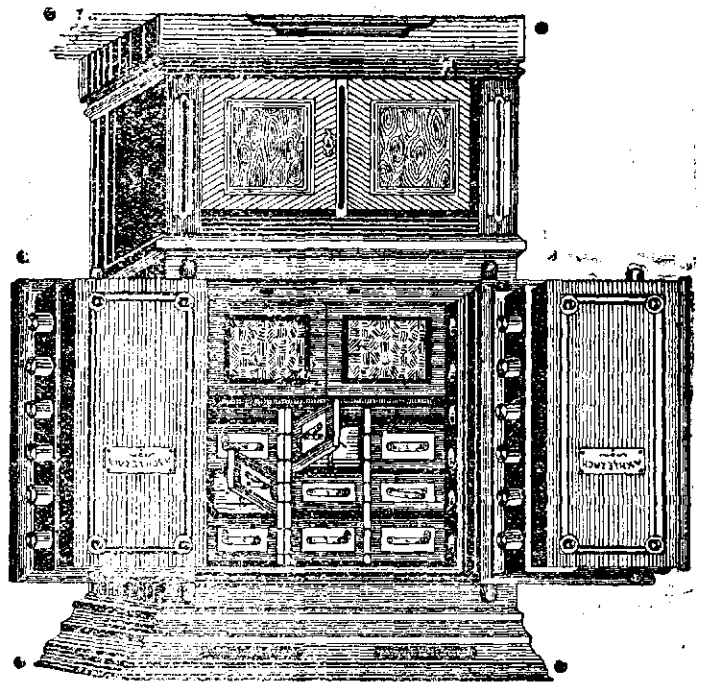
fabrică de casse pentru bani și trezore în

Sibiu-Nagyszeben, Lederer-g. 2.

Fabrică casse cu sertare din scylolith și asbest incombustibile, recunoscute de cele mai bune. Sertare și casse panțerate sigur din antogen și thermit, camere panțerate, casse pentru acte, casete, prese pentru copiat, lacăte de siguranță, etc.

Referindu-vă la ziarul nostru vi-se trimite prețuri curente gratuit și porto fr. Fabricare din materialul cel mai bun.

Dipl. de onoare Lovrin 1902.

Medalia de aur Timișoara 1891.

SZUBOTHA SANDOR

pregătitor de odăjdii și adjuturi bisericești.

Intemeiat la 1883

Telefon pentru comit. și oraș 498.

Liferantul excel. Sale episcop Dessewffy din Cenad.

TIMIȘOARA-CETATE

în colțul străzii Lonovics și Jenő főherceg, vis-à-vis de hotelul «Hungaria».

Recomandă magazinul său bogat în atenșunea binevoitoare atât a preoțimii cât și a acelor, cari voesc să cumpere pentru biserici capele, sau societății de înmormântare

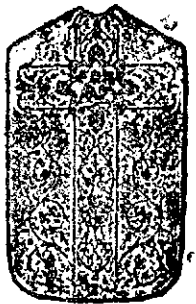
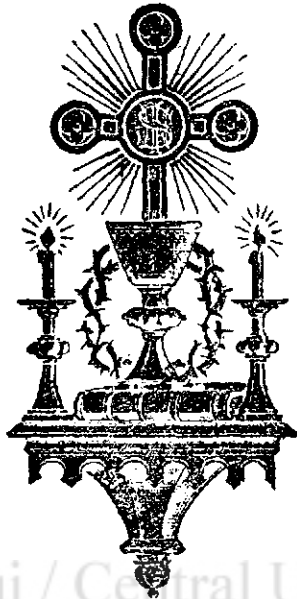
odăjdii, steaguri, crucei, statue

- sau altfel de adjusturi bisericești -

tot astfel marele său asortiment pentru materiale — necesare la formarea adjustărilor bisericești. —

Pentru lămuririle mele lau răspunderea.

Servesc bucuros cu catalog ilustrat. —

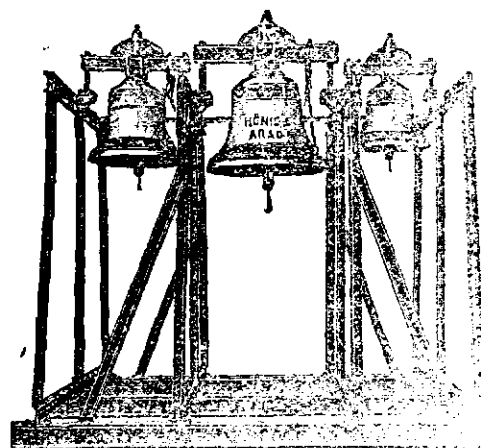
Frideric Höning

turnătorie, fabrică de clopote și metal, aranjată pe motor de vapor

Arad, strada Rakoczi Nr. 11-23.

Fondat la 1840.

Premiat la 1890 cu cea mai mare medalie de stat.

Cu garanție pe mai mulți ani și pe lângă cele mai favorabile condiții de plătire — recomandă clopotele sale cu patentă ces. și reg. invenție proprie, cari au avantajul că față cu orice alte clopote la turnarea unui și aceluiși tare și cu sunet adânc — se face o economie de 20—30% la greutatea metalului. Recomandă totodată clopote de fer ce se pot învărti și postamente de fer, prin a căror întrebuințare clopotele se pot scuti de erepat chiar și cele mai mari clopote se pot trage fără să se clătine turnu'. Recomandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroană de fer, ce se poate învărti cum și turnarea din nou a clopotelor vechi, sau schimbarea lor cu clopote nouă pe lângă o suprasolvire neînsemnată.

Liste de prețuri și cu ilustrațiuni — la dorință se trimite gratis

SZATMÁRI KŐIPARGYÁR

— HARKÁNYI EDE —
sculptor și pietrar în
— SZATMÁR-NÉMETI. —

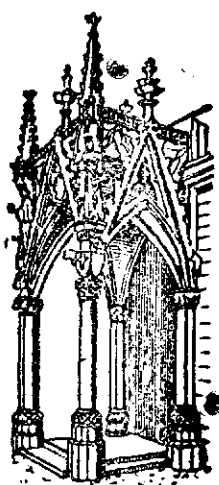
Lucrări: Sculptură și monumente, altare amvoane, grilaje, bazine, statuele, ruși, crucei, pietre pentru mormint, etc. etc.

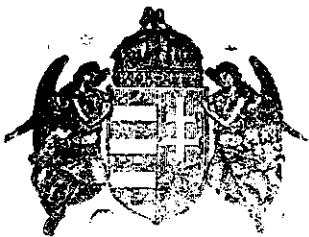
Clasa arhitectonică: Canouri, mauolee, poduri, — scări balustrade, pavagii ș. a. —

Clasa de morărit. Pietre de moară franceze, rijniți — pentru sămânță și sare, tocile etc. —

Numai lucrări de gust și execuție specială, pe lângă — prețurile cele mai convenabile. —

Se fac gratuit desenuri, rezervându-se dreptul de — proprietate. — Vă rog să fiți atenți la firmă. —

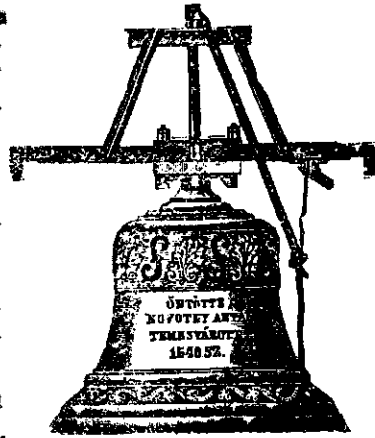

Premiat cu medalia cea mare la exp. internațională din Brest în 1896.

Turnătoria de clopote. Fabrica de scaune de fer pentru clopote, alini
ANTONIU NOVOTNY - TIMIȘOARA - FABRICA

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, presum la turnarea de nou a clopotelor stricte, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe garanție, de mai mulți ani provăzuta cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întoarce în ușurință în ori-ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lăture fiind astfel scutite de crepare. Sunt recomandate **CLOPOTELE GĂURITE** ventate și premiate în mai multe rânduri, eari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S și au un ton mai intensiv, mai plăcut, mai limpede, mai plăcut și cu vibrare mai volămioasă decât cele de sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 klg. este egal în ton cu un clopot de 461 klg. patentat după sistemul vechiu. Se mai recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut — ca și spre turnarea de toace de metal. Prețuri-courante ilustrate gratis.

CANARINI

Cele mai frumoase cântărețe moderne ce cântă zina și la lumină. Cântăreață tinăra 4, 5 fl. de 1 an 5, 6, 8, 10 fl. Renumitele canarine Seifert și verzi dela 10 fl. în sus.

Ouătoare 1, 2, 3 și 4 fl, după soia. Catalog de prețuri despre papagal, pasări transmarine mămuțe și oăini de soiuri se capătă înainte trimițând 20 fl. Pentru ajungerea comandelor la loc în viață se garantează. — Comandele se pot face la

DIÓSZEGHY és Társa,
Oradea-mare Nagyvárad.

Cea mai mare prăvălie de animale din Ungaria.

Telefon 184.

Premiat de mai multe-ori.

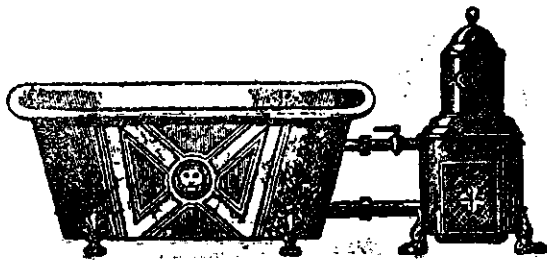
Telefon 184.

CARL PIFFL

Prima fabrică de obiecte de metal

Timișoara-Elisabetin. — Temesvár-Erzsébetváros. — Hunyadi-u. nr. 14.

Recomandă obiectele sale foarte frumoase și solide de tinichiglerie și anume: vane de scaldat, de șezut și pentru copil, — scaune pentru scaldat încălzitoare și vane

de scaldat după cel mai bun sistem (sistem propriu) Lăzi pentru lemne și pentru carbuni și alte obiecte de metal: precum ciubere, ulcioare și căni. Catalog de prețuri la dorință gratuit.

Apoi litere de tinichea și de cositor, inscripții de metal, tablă cu numărul casei și cu numele străzii, mărci și firme de ținc. Conduct pentru apă, aranjări pentru baie și closete engleze cu neîntrecutul aparat „Temes“.

Acoperi de case și turnuri, globuri și cruci. — Ucenici se primesc cu condițiuni foarte bune.

KLINGE ANTAL

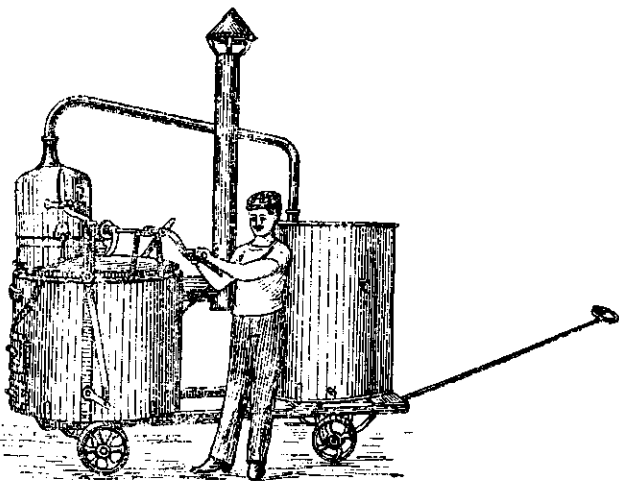
pictor bisericesc și de icoane sfinte.

Nagyvárad, Szent János-u. 11.

Pregătește gratis tot felul de planuri pentru iconostase și plafoane

bisericești.

Căldări de fiert vinars brevetate cu golitori automate.

Cea mai nouă invenție.

Fabricantul celor mai bune și mai practice căldări de vinars, invenți e proprie, brevetate și stropitoare contra peronosporiei recunoscut de cele mai bune. —

MILAN T. JOANOVITS

hărăgar în Ujvidék,
Colțul stradelor Bercsényi
Miklós și Str. Lázár No. 12.

Comandele se execută prompt, din materialul cel mai bun și cu prețurile cele mai moderate. —

Câteva cuvinte asupra boalelor secrete

E trist, — dar în realitate adevărat că în vremea de azi e bătaoară la ochi mulțimea acelor oameni, a căror sânge și sucuri trupești sunt atrofiate și cari în urma ușurinței din tinerețe și prin deprinderi rele și-au sdruncinat sistemul nervos și puterea spirituală. E timpul suprem ca acestei stări îngrozitoare să se pună capăt. Trebuie să fie cineva care să dea tinerimei deslușiri binevoitoare, sincere și amănunțite în tot ce privește viața sexuală — trebuie să fie cineva cărui oameni să-și încredințeze fără teamă, fără sfilă și cu încredere necazurile or secrete. Dar nu e în deajuns însă a destăinui aceste necazuri ori și cui, ci trebuie să ne adresăm unui astfel de medic specialist, conștiințos, care știe să dea asupra viciilor sfaturi bune sexuale și știe a ajuta și morburilor ce deja eventual există, atunci apoi va încetă existența boalelor secrete.

De o chemare atât de măreață și pentru acest scop e institutul renumit în toată tara al Dr-ului PALOCZ, medic de spital, specialist, (Budapesta VII, Rákóczi-ut 10), unde pe lângă discreția cea mai strictă, primește ori cine (atât bărbați cât și femei) deslușiri asupra viciilor sexuale, unde sângele și sucurile trupești ale bolnavului se curăță, nervii i-se întăresc, tot organismul iuse eliberează de materiile de boală, chinurile snfetești i-se liniștesc.

Fără conturbarea ocupațiilor zilnice dr. PALOCZ vinderă deja de ani de zile repede și radical cu metodel lui propriu de vindecare, chiar și cazurile cele mai neglese, ranele sifilice boalele de țeve, bășică, nervi și șira spinării, începăturile de confuzie a minții, urmările cancerului și ale sifilului, erecțiunile de spaimă, slăbirea paterii bărbătești (impotența), vătămurile, boalele de sânge, de piele și toate boalele organelor sexuale femeiești. Pentru femei e sală de așteptare separată și esire separată. În cece privește cura, depărtarea nu este piedecă, căci dacă cineva, din orice cauză, n'ar putea veni în persoană, atunci i-se va da răspuns amănunțit foarte discret prin scrisoare (în epistolă e de ajuns a se înălțura numai marca de răspuns). Limba română se vorbește perfect. După închelerea curei, epistolele se ard, ori la dorință se retrimite se-că-ru-a. Institutul se îngrijește și de medicamente speciale. Vizitele se primesc începând dela 10 ore a. m. și până la 5 ore p. m. (Duminica până la 12 ore a. m.) Adresa: Dr. PALOCZ, medic de spital, specialist, Budapest, VII., Rákóczi-ut 10.

Motoare șvedeze pentru olei brut!

(Breretul lui Hirsch Frank, Stockholm)

în poziție orizontală și verticală.

Mașini motorice ieftine și sigure, se pot instala oriunde.

Motoare sistem Diesel.

Motoare cu gaz.

Motoare cu benzină,
în cea mai bună execuție!
Execuție promptă.

Surányi Victor

inginer tehnic diplomat,
fabricant de mașini agricole

Bpest, VI., Teréz-körut 21.

Cereți catalog.

Cel mai vechi cel mai mare și cel mai vrednic de încredere
magazin de saci și pânze de dril.

Sfori, găitane, mregi, pânze de in și cânepă, fânii economice, fabricație proprie, tocuri pentru așternut de pâr de cal impletit, — fabricație de storuri.

Tartane de lână și maltrapuri pentru cal, depozit de fabrică în covoare.

— Prospecturi de prețuri la cerere, se află la firma: —

Erdélyi és Bácskai **Reich B. K. Fia és Tsa**
iparáru raktár ::

Arad, Piața Andrásy Nr. 6. — Telefon Nr. 649.

Telefon Nr. 991.

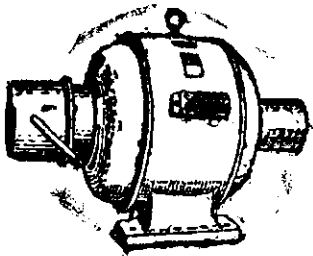
Telefon Nr. 991.

Cea mai ieftină sursă pentru cumpărarea de motoare
— electro-dynamice e fabrica electrotehnică —

HINTERSEER és BARTH

Timișoara-Józsefváros, Rozsa utca Nr. 47.

Avantagiile fabricațiilor noastre. Efect mare, buciom
— cu giulele, neînsemnată consumație de curent. —

Primim repararea specială a motoarelor electrice și mașinilor dinamice de orice fabricație. Micilor industriași oferim garnituri întregi de mașini pe lângă avantajoase condiții de plată. Prospect și prețuri curente, referindu-vă la ziarul acesta se trimit gratis și franco.

STEFAN SLADECK IUN.
FABRICĂ DE MOBILE

VÎRSET

strada

Kudritzer No. 44-46.

: Cea mai renumită :
mare fabrică
de mobile
din sudul Ungariei
(Versecz).

Pregătește mobilele cele mai moderne și luxoase cu prețuri foarte moderate.

Mare depozit de pianе excelente, covoare, perdele, țesături foarte fine și mașini de cusut.

IGNA DEMIAN

coloratură de haine, curățitorie chimică, și mașină cu aburi de spălat rufe albe în **UJ-SZENT-ANNA.**

Colorez (văpșesc) și curăț chimic: tofelul de vestminte bărbătești, femeiești și copilărești, pardesii și paltoane, în întregime fără nici o desfacere, stoffe pentru mobile, perdele, dantele, broderii, mănuși, borangi-curii etc. În rufăria mea, ajustată bogat, se spală curat ca zăpada, fără materii mistuitoare, în deosebi gulere și manșete, cămăși bărbătești, etc., cari prin mașinele mele de călcat ajung la un luciu încât nu se pot deosebi de cele mai noi. — Comandele cu posta se expediază punctual și cu acuratețe.

Fillala în Arad, la
Iosif Ștefan, pe piața Tököly.
(în casa bisericii române).

Telefon : Sas-szálloda.

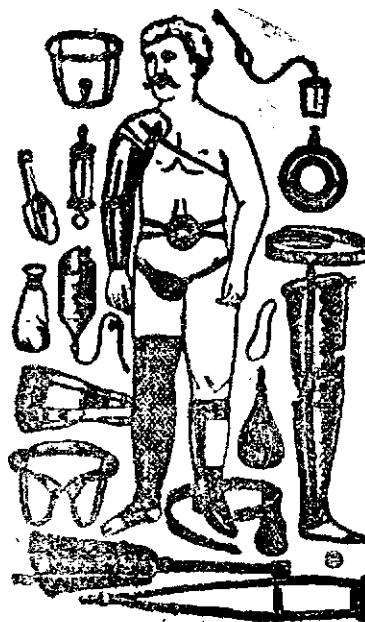
Telefon : Sas-szálloda.

VĂ rog ca renumita mea prăvălie și atelierul să nu-l confundați cu altă firmă! —

KEPES ELEK pregătitor de bandaje și manșere

Oradea-mare (Nagyvárad)

— Sas-szálloda-átjáró (Passage). —

În atelierul meu pregătesc bandaje de surprătură la cazurile cele mai complicate, bandaje de pântec, ciorapi de gumă, mașini ortopedice, — articole pentru căutarea bolnavilor și orice lucrări de branșă aceasta cu prețurile cele mai moderate, pe lângă garanție.

Cearșafuri și perini din piele de cerb, precum și alte lucrări de piele de cerb. — Primesc și curățirea mănușilor și orice reparație.

Odăi de probă separate pentru femei și bărbați. Țin în depozit tot felul de specialități (preservative) franceze,

— cari se pot căpăta cu prețurile cele mai moderate. —
La cumpărarea articolelor femeiești serviciu prin femei.

Villa „Danilă Valușescu“
Herkulesfürdő — Băile Erculane

Edificiu nou uscat, în fața soarelui.
Aranjament modern pentru familii și persoane particulare.
Serviciu prompt.
Prețuri moderate.

Abonați și răspândiți **TRIBUNA**

Expoziția generală din Paris 1900 „Grand Prix“.

Restitutions-Fluid de Kwizda:
este apă de spălat cai, brevetată c.-reg. O sticlă costă 2 cor. și 80 fil. - De 40 de ani se folosește în stautele de curte și alergări, în grajdurile mai mari ale singuraticilor ca întăritor excelent, la înșepenirea mușchilor, etc. - La dresări are rezultat minunat, căci dă cailor putere, să biruie mai multă muncă. - Numai având brevetele veritabile Restitutions-Fluidul de Kwizda. Vă rugăm să cereți în toate farmaciile și drogeriile. Catalog ilustrat gratis și fr. Depozit prin c.:

Frauz Joh. Kwizda, farmacist, liferantul curții ces. reg. austro-ungare, reg. române și reg. Bulgare. Korneuburg bei Wien. - I.

Prese de vin
și
sdrobitori de struguri
se află de vânzare pe lângă prețul
cel mai moderat
la Vulcu I. Maxim

fabrică de
mașini
în Arad,
Str. Făbián-
László
lângă gara
drumului
de fer.

Catalog și preliminar de cheltuieli și trimite gratuit și — porto-franco. —
Să sprijinim întreprinderile românești.

Fondat în anul 1882. Telefon No. 688.

BRUCKNER LIPOT

tapețier, decorator și fabrică de mobile în
ARAD,
Andrássy-tér, tér palatul Neumann.
(Lângă cofetăria Matzky).

Recomandă mobilele sale propriu pregătite, solide și de o execuție elegantă. *
Pentru camere de dormit dela 190 florini.

NEUSCHLOSZ BUTOR

Sufragerie (prânzitor),
dela 140 florini.
Garnituri de salon,
dela 95 florini.
Prețuri de cumpărare
:: convenabile. ::
Se vind exclusiv **MOBILE**
din lemn tare și vestit
NEUSCHLOSZ.
Furnisorul asociației
căilor ferate ungare.
Atelier de I-u rang.

— Telefon pentru oraș și comitat Nr. 318. —

Atelierul special de reparat
al renumitei firme:

Schmerek E.

— Temesvár-Jószefváros, Bonnáz-u. 14. —

Primește tot-felul de reparări și transformarea motoarelor cu benzin, gaz și ulei brut, absorbitoare de gaz, locomobile cu benzin și ulei brut și Arlapuri p. trierat. Bastimente cu benzin, pompe-motor. Mașină de fabricat ghiață. Montări specialiste de mori cu prețuri moderate, precum și reparări de automobile, bastimente și biciclete-motor. Depozit de articlii tehnici. Fișele magnetice. Unsoari. Material de condensajune. Arzătoare cu acetilen. Material pentru instalări cu electricitate. Cereți catalog de prețuri și prospect gratuit. — Serviciu conștiințios — Telefon pentru oraș și comitat Nr. 318. —

Telefon 594. Telefon 594.

Institut de împrumutat pânze de dril și saci.

BRAUN MIKSA

negustor de fulor in și urzică.
ARAD, Piața Boros Béni Nr. 1.
Depozit pentru desfacere:

Saci	Fulor	Sfori de tutun
Pânze	Sfori pentru vie	Pinză de împac.
Valtrapuri	Sfori p. saci	Rețele de paturi
Așternuturi	Spagat p. pachete	Saci p stors strug.
Fringhii	Sfori de legat	Fringhii p. snopi.

Cumpăr și vând saci de făină și țărițe, folosiți.

Singura ocazie ^{bine-} ^{venită} de a cumpăra, pentru negustori și telali. Se expediază și privaților.

Pentru 16 Coroane

40—45 metrii de

diferite resturi

cari se compun :

din in alb, bun pentru rufărie la femei și bărbați; resturi de zephyre franțuzești, pentru cămăși, bluze și haine; Oxford pentru cămăși de lucru bărbătești; Chit, pentru șorțuri și haine; Canavas în culori moderne, pentru învelitori de pat; flanele, calitatea I. pentru confecțiuni de dame și domni. —

Resturile sunt în lungime de 3—12 metrii fără nici un gres și păstrează culoarea, și se pot întrebuința foarte bine. Cea mai mică cumpăratură e 40—45 metrii contra ramburs.

Atențiune! Să nu se confunde marfa dela mine cu cea furnizată de concurenții mei, căci eu furnizez lucrurile cele mai bune, iar la caz că nu corespund, înapoiez imediat banii.

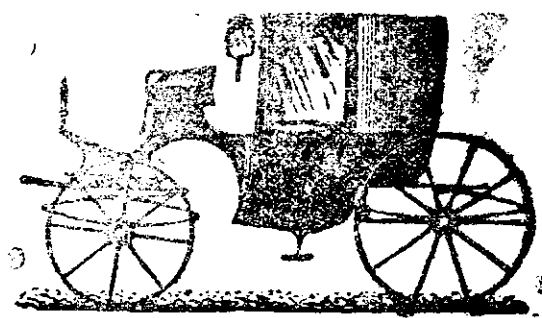
Toate comanda sunt a se adresa la :

Țesătoria S. Stein Nachod
Bohemia.

MAJOROS JÓZSEF

— fabricant de trăsuri —

Lugoș, Str. Andrei Nr. 5.

Magazin permanent de trăsuri noi și — prefăcute. —
Reparaturi și orice lucrări din ramul acesta se efectuează repede și prompt. Lucru bun, serviciu solid și conștiințios

Să nu se ia nime

după reclamele sgomotoase și înainte de ce și-ar cumpăra ghetele de trebuință să cercezeze magazinul de

Încălțăminte

pentru bărbați femei și copii
Asociației pantofarilor din Arad (Czipészek term. szövetekezete) Szabadság-tér No. 14, unde să găsească ghete lucrate de mătreași și calfele din localitate pe lângă prețurile cele mai ieftine.

Cea mai ieftină sursă pentru cumpărat

săpunuri

pentru gospodărie, săpunuri de toaletă, parfumuri, și orice articole pentru spălat.

Luminări

de stearină și ceară pentru biserici; e fabrica de săpun a lui

Lorencz Károly,
Arad, Str. Forray p. Nadasdy.

Telefon 670—579.

Telefon 670—579.

Înainte de ce ți-ai fi cumpărat

lemnele de ^{trebuință} **foc** ^{pentru}

cereți deslușiri asupra prețului,

căci eu nu numai că

vînd cele mai ieftine

lemne de foc

prima calitate

ci pentru un florin de stânga le și tai cu ferestrăul propriu circular.

Așteptând binevoitorul sprijin, sunt

Ca deosebită stimă :

PETRU NOVAC,

negustor de lemne în

Arad, Óvár-tér 10 (lângă pod) și Teleky-u 4.

Lemne de foc mărunțate expedez acasă.

Magazie de articlii pentru biserici și preoți.

GEORGE JANGOVICI

ARAD,

Forray - utca Nru 2.

Postavuri de reverenzi, brîuri preoțești, roșii, vînațe și :: negre. ::

Aduc la cunoștința onoratului public că au sosit

noutățile de toamnă

în stofe, mătăsuri, delainuri, zetyruri, cretoane, batisturi și multe alte articole cari nu se pot toate înșira.

Cea mai bogată magazie în articlii pentru sfintele biserici : și preoți :

Ciorapi împletii în temniță.

Primul atelier ardelen aranjat cu putere electrică pentru scobirea pietrelor și fabrică de pietrii monumentale

GERSTENBREIN TAMÁS és TÁRSA sculptor și măiestru pietrar.

Atelierul central al magazinei: **Kolozsvár, Dáczma-u. 21.**

Magazin de pietrii monumentale, fabricate proprii din: marmoră, labrador, granit, sienit etc. Kolozsvár, Ferencz József út 25.

Biroul Central:

Nagyszeben, Fleischer-gasse 17.

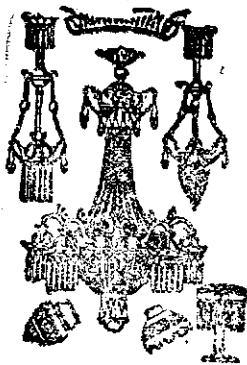
Filiale: Déva, Nagyvárad.

Hunvald Gyula

magazin de porțelanărie, articole de argint de china și lampe.

Kolozsvár, Kossuth Cafés-u. Nr. 3 (casa proprie).

Recomandă în atenția on. public din localitate și provincie — magazinul său nou asortat cu articole de sticlărie, porcelan, argint de china și lampe unde se găsesc obiecte de bucatărie și sufragerie dela cele mai simple până la cele mai luxoase, din argint de china, apoi lampe de tavan pentru saloane și sufragerii pe lângă prețuri moderate. Lucrări de edificație se efectuează cu acuratețe. Serviciu culant și foarte punctual.

Celebrele motoare originale

„OTTO”

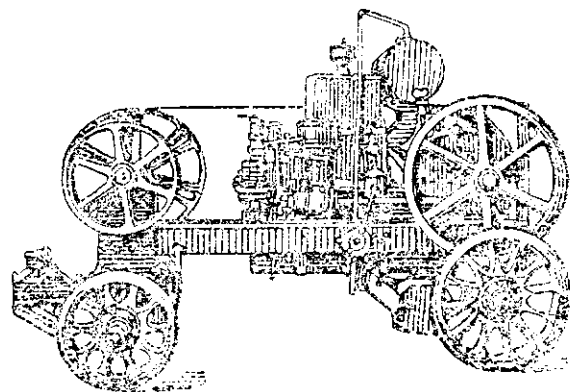
cu benzină, gaz, sau oleiu brut.

Până acum sunt în funcțiune mai mult ca 95.000

în toate părțile lumii.

Prețuri ieftine! Condiții avantajoase de plată.

— Mare expediție în țară și străinătate —

Depozitul filial a fabricii de motoare:

Langen & Wolf

Timișoara — Josefstadt, Bonház-u. Nr. 12.

Liste de prețuri și prospecte la dorință se trimit gratuit și porto franco.

MOBILILE BUNE

cu prețuri favorabile

se găsesc în fabrica de mobile a lui

Reisz Miksa

Békéscsaba.

în

Nagyvárad

Sas-utca Nr. 7.